

Arbetssterapeuten

Tidskrift för Sveriges arbetsterapeuter

5·14

**Ebba
Ossiannilsson
har nätet som
arbetsplats**

TEMA

Utblick

**WFOT-möte och
världskongress
i Japan**

**Tuff vardag
för chefer
i välfärden**

*doktorander
rapporterar
från
Yokohama*

**Populärt att plugga
till arbetsterapeut
i London**

sid 28

KOLL PÅ FACKLIG AKTIVITET
"Det är inte jag som är
FSA i Värmland, utan
det är vi!"

sid 34

Självständigt stående

Sociala och medicinska fördelar

LIFESTAND är manuella rullstolar med uppresningsfunktion. Lifestand LSA är designad i lätta material och är utrustad med gasfjädrar som förenklar uppresningen.

Den 25 augusti började vår nya Lifestandsäljare Lena. Passa på att träffa henne på någon av höstens mässor!
Fokus Hjälpmedel, Västerås 15-16 oktober
FRI, Malmö 12-13 november

www.permobil.se

Arbetsterapeuten # 5.14

”När man får så mycket pengar, så blir det nu eller aldrig.”

s 7

- 5 **Ordföranden**
Arbetsterapeuter gör det möjligt
- 6 **Nyheter**
- 8 **Porträttet**
Ebba Ossiannilsson är vetgirig
- 13 **Ny avhandling**
Att vara agent i sitt eget liv
- 15 **Tema: Utblick**
Arbetsterapiens framtid på agendan
5 dagar i Yokohama
- 24 **Ledarskap**
Stressade chefer hamnar i kläm
- 26 **Mitt jobb**
Catharina Montgomery: ”Yrket passar mig så bra”
- 28 **Reportage**
London calling
- 31 **Nya böcker**

Koll på facklig aktivitet

s 34

- 33 **FSAstud**
”Kan andra så kan jag, fast på mitt sätt”
- 36 **Förbundsnytt**

ARBETSTERAPEUTEN

Utgivare: Förbundet Sveriges
Arbetsterapeuter (FSA)
Box 760, 131 24 Nacka
Växel och medlemsjour: 08 466 24 40
www.fsa.se, kansli@fsa.se

Ansvarig utgivare: Lena Haglund
lena.haglund@fsa.se
0733 66 24 52

Chefredaktör: Katja Alexanderson
katja.alexanderson@fsa.se
08 466 24 98

Fotograf omslaget: André de Loisted
Londonbild: Colourbox

Layout: Gelinda Jonasson
gelinda.jonasson@fsa.se
08 466 24 19

Grafisk form: Graffoto AB
Tryck: Exakta Printing
TS-kontrollerad upplaga: 10 400
ISSN: 0345-0988

Produktannonser: Lars-Göran Fransson
larsgoran.fransson@swipnet.se
08 640 12 20

Övriga annonser: Tina Danielsson
tina.danielsson@fsa.se
08 466 24 49

KATJA
ALEXANDERSON
Chefredaktör

Vem bestämmer?

Att få bestämma över sitt eget liv är viktigt för alla människor. Oavsett om du är 5, 45 eller 85 år. I det här numret handlar flera artiklar om självbestämmande.

”Du bestämmer alltid allting.” Så brukar min snart fem-åriga dotter ofta säga när hon är arg på mig, och det kan handla om allt från att sätta på sig en jacka när det är kallt till att jag lagat köttbullar när hon är sugen på pannkakor.

I sådana situationer försöker jag komma ihåg att det i relationer med ojämlika maktförhållanden är väldigt viktigt att tänka på hur man behandlar den som är i underläge. Vissa gånger går det bättre – när vi har gott om tid och jag är pigg och kan tänka kreativt. Andra gånger kör jag över henne och bara bestämmer, alltid med samma usla resultat och vi blir ledsna båda två.

Nu är det förstås inte bara barn som behöver känna att de kan bestämma över sina liv. I det här numret skriver vi bland annat om att det pågår försök med att ta in bedömningsinstrument **COPM i kvalitetsregistret Senior alert**. Och utmärkande för det instrumentet är att det utgår från vad människor själva vill uppnå med sin rehabilitering, oavsett om det är att gå på bingo, bre en macka eller springa ett lopp. Du kan också läsa om **Christina Ekelunds** avhandling *Att vara agent i sitt eget liv*. Hon påpekar klokt att självbestämmande faktiskt kan handla om att låta någon annan bestämma. Även **Isabelle Ottenvall Hammar** har forskat på äldres självbestämmande och hon konstaterar att relationer och personkemi är viktiga för känslan av att kunna styra sitt eget liv. Det tål att tänkas på när man till exempel planerar hemtjänst.

Allt är inte självbestämmande i det här numret utan du får även följa med till Japan där världsorganisationen, **WFOT**, har hållit både **rådsmöte och kongress**. Vi tar också en tur till **London** och besöker arbetsterapeut-programmet på South Bank University. Och mycket, mycket mer.

Slutligen vill jag uppmana alla att vara med och bestämma vilket samhälle vi vill ha och gå och rösta på söndag.

DÅLIG SÖMN? SVÅRT ATT KOMMA NER I VARV? KOM TILL RO MED KEDJETÄCKET

Kedjetäcket är ett förskrivningsbart tyngdhjälpmiddel som med sitt jämna, omfamnande tryck mot kroppen hjälper dig att komma ner i varv och slappna av. Positiva effekter märks ofta på både insomningstid och sömnkvalitet såväl som på antal uppvakningar och förmågan att somna om vid uppvakning.

Gå gärna in på vår hemsida för att läsa mer eller hör av dig direkt till oss om du har frågor.

Tel: +46 (0)31-301 17 20 Mail: info@somna.eu www.somna.eu

Demens ABC plus för primärvård, hemtjänst...

...och snart för särskilt boende

Svenskt Demenscentrums webbutbildningar är avgiftsfria och bygger på Socialstyrelsens nationella riktlinjer. I serien Demens ABC plus finns utbildningar för primärvård, hemtjänst och biståndshandläggare. Inom kort lanseras en ny ABC-utbildning för dig som arbetar inom särskilt boende. Läs mer på www.demensABC.se

Börja utbilda Dig redan i dag!

**Presentera förbättrings- och utvecklings-
arbeten från din arbetsplats!**

Lämna in abstracts senast den 16 september 2014
på www.arbetsterapiforum.se

inspiration utveckling
ARBETSTERAPIFORUM
Göteborg 15-16 april 2015

Patienten alltid först

ARBETSTERAPEUTER till Arbetsterapikliniken

Vi är en av Sveriges största professionskliniker för arbetsterapeuter vilket innebär hög kompetens och en bredd av utvecklingsmöjligheter.

Vi söker nu 2 arbetsterapeuter som har erfarenhet av neurologi respektive ortopedisk handrehabilitering. Är du en av dem?

För närmare information kontakta:
Sektionschef Malin Curlo 070-0856698

Ref-nr: K-14-11047

Välkommen med din ansökan senast 2014-09-24

Läs mer och ansök på www.karolinska.se/jobb

”I dag visar flera studier att tidig bedömning och intervention kan fördröja och/eller förebygga aktivitetsnedsättning för personer med långvarig sjukdom. Det är därför viktigt att personen får möjlighet att möta en arbetsterapeut tidigt och att arbetsterapeuter ingår i första linjens vård, primärvården.”

Arbetsterapeuter gör det möjligt

När något inträffar som gör att vardagens aktiviteter inte fungerar längre, när till exempel minnet sviker, smärtan i handleden tilltar eller orken inte finns, då finns ett behov av att få träffa en arbetsterapeut.

Arbetsterapeuter möter personer som inte får vardagens aktiviteter att fungera. Det kan bero på en kortvarig sjukdom, men ofta handlar det om personer vars funktionsnedsättningar är mer långvariga.

Under våren har regeringen beslutat om en fyraårig nationell strategi för att förebygga och behandla kroniska sjukdomar. Regeringen vill se en utveckling där personer med kroniska sjukdomar i högre grad är delaktiga i vård och prevention. Strategin ska tas fram i samråd med bland annat patient- och professionsorganisationerna. I strategin ska särskilt patientcentrerad vård, kunskapsbaserad vård, prevention och tidiga insatser uppmärksammas. Områden där arbetsterapi redan gör skillnad.

Arbetsterapeutens insatser utgår från personens behov och egna mål för vad man vill och bör göra i sin vardag. Bedömning och utredning inom arbetsterapi förutsätter ett personcentrerat arbetssätt. Arbetsterapeutens kompetens om vad som möjliggör eller hindrar personers aktivitet och delaktighet kan användas för att utveckla den personcentrerade vården. De varaktiga konsekvenserna i det dagliga livet för personer med långvarig sjukdom kan handla om alltifrån att inte kunna ta hand om sig själv, sköta om sin familj, sitt arbete, till att inte kunna utöva en meningsfull fritidssysselsättning. Insatserna riktas både mot individen och mot dennes närmiljö, i bostaden, i skolan och arbetslivet. Allt i syfte att öka personens välbefinnande och delaktighet i meningsfulla uppgifter och för att öka livskvaliteten.

Kunskapsproduktion med inriktning mot långvar-

iga sjukdomar har alltid stått i centrum för arbetsterapiforskningen eftersom det är personer med långvariga problem som oftast är i behov av insatser från en arbetsterapeut. Kunskapsbaserad arbetsterapi för personer med långvarig sjukdom är därför under påtaglig tillväxt. Det handlar exempelvis om kunskapstillväxt inom äldreområdet, neurologiska sjukdomar och psykiska sjukdomar.

I dag visar flera studier att tidig bedömning och intervention kan fördröja och/eller förebygga aktivitetsnedsättning för personer med långvarig sjukdom. Det är därför viktigt att personen får möjlighet att möta en arbetsterapeut tidigt och att arbetsterapeuter ingår i första linjens vård, primärvården.

Arbetsterapeuten är en självklar medspelare i arbetet med att förebygga och behandla kroniska sjukdomar. Ansvariga inom hälso- och sjukvård – bjud in oss i strategiarbetet, vi arbetsterapeuter deltar gärna i arbetsgrupper, referensgrupper, med mera. Gå från ord till handling, se till att arbetsterapeuter finns inom första linjens vård och att en vårdkedja vård namnet finns i praktiken! Arbetsterapeuter gör det möjligt för personen att vara aktiv och delaktig i sin egen vård, ända från sjukhussängen hem till sin vardag.

LENA HAGLUND
Ordförande, FSA

Smalare med spenat

Karl Alfred blev starkare av den, men nu har forskare i Lund visat att spenatextrakt kan göra det lättare att gå ner i vikt. Det är thylakoider i extraktet som stärker den egna produktionen av mättnadshormoner, vilket gör det lättare att hålla en hälsosam kosthållning. Mer på www.vetenskaphalsa.se.

8 oktober

är det avslutningskonferens för **Attentions Unga vuxna-projekt**. Fokus är hur samhället bättre kan möta de behov och önskemål som finns hos unga vuxna med adhd. Konferensen hålls i Stockholm och du anmäler dig senast 26 september på www.attention-riks.se.

Lyft för äldre rehab

Kvalificerad rehabilitering kan snart bli en del av Senior alert. I augusti startade försök med att föra in bedömningsinstrumentet COPM i det nationella kvalitetsregistret.

Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister med målet att främja ett förebyggande arbets-sätt inom områdena fall, trycksår, undernäring, munhälsa och blåsfunktion. Registret ingår i regeringens och Sveriges Kommuner och Landstings satsning på de mest sjuka äldre.

– I *Bättre liv för sjuka äldre* har rehabilitering funnits med som en bas för många andra saker, men vi har inte följt exakt vad den kvalificerade rehabiliteringen har gjort och resultatet av den. Om en person exempelvis har börjat äta bättre beror det kanske på mer meningsfulla aktiviteter dagtid, men det finns inte mätt någonstans. Men nu är regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting intresserade av att mäta det, säger Susanne Lundblad, projektledare på Senior alert.

Valet föll på bedömningsinstrumentet COPM som mäter förändringar i personers egen uppfattning om förmågan att ut-

föra för dem viktiga aktiviteter.

– Kraven för att få in något i ett register är att vi måste kunna följa förbättringar, och att det är personcentrerat. Sedan skulle det handla om kvalificerad rehabilitering, till skillnad från vardagsrehabilitering. Och då landade man i COPM.

I slutet av augusti inleddes försöken på flera olika verksamheter, vid särskilda boenden, hemsjukvård, vårdcentral, geriatrika avdelningar och korttidsenheter. Bedömningarna kommer att göras av arbetsterapeuter, fysioterapeuter/sjukgymnaster och sjuksköterskor.

– Vi vill testa hur man

kan tänka in COPM i det förebyggande arbetet och i Senior alert. Det handlar inte om att testa instrumentet, utan om hur man kan få in det i processen och i en helhet.

”Det personcentrerade blir det centrala i instrumentet.”

Efter bedömningen bestäms åtgärderna i teamsamverkan, och registreras i Senior alert enligt huvudgrupperna i KVÅ.

– Vem det är som gör rehabiliteringen blir avhängigt av personens mål, vad den vill göra och behöver. Det personcentrerade blir det centrala i instrumentet, säger Susanne Lundblad som tror att utformningen av COPM uppmuntrar till samarbete över professionsgränserna.

Uppföljningen görs utifrån individuella behov. COPM mäter självskattade förändringar i både utförande och tillfredsställelse och båda måtten kommer att registreras i Senior alert. Sedan kan resultaten analyseras på såväl individ-, enhets- som nationell nivå. Det går även att följa

vilka rehabiliterande åtgärder som vidtagits.

Försöken med COPM kommer att utvärderas kontinuerligt. Susanne Lundblad påpekar att det inte är hugget i sten att det blir COPM, men att rehabilitering kommer att bli ett nytt område i Senior alert.

Om försöken faller väl ut, och visar att instrumentet upplevs som meningsfullt, kan COPM bli en del av Senior alert redan i januari 2015.

– Jag tror inte att det kommer att gå helt smärtfritt, utan vara svårt i början. Det kommer att bli många frågor och funderingar, säger Susanne Lundblad och jämför med införandet av munhälsa i Senior alert, som var tufft i början men där det nu har gjorts över 100 000 bedömningar.

FSA har i flera år verkat för äldres rätt till kvalificerad rehabilitering och arbetsterapi – och förbundets ordförande Lena Haglund ser försöken med att ta in COPM i Senior alert som ett stort steg på vägen. – Det är oerhört glädjande att vårt arbete bär frukt och att aktivitetsperspektivet äntligen lyfts i vården och omsorgen av äldre.

KATJA ALEXANDERSON

FOTO: ZACCARIAS LUNDBLAD

Rehabilitering ska bli en del av Senior alert och nu testas COPM i olika verksamheter, berättar Susanne Lundblad, projektledare.

Rörlighet över gränserna

FSA har lämnat synpunkter på betänkandet *Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande*. Förbundet ser ett värde av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet och dess ambition att underlätta den fria rörlig-

heten. FSA framför dock synpunkter på de förslag som gäller fortbildning, tillfälligt tillhandahållande av tjänster, språkkunskaper samt informationsutbyte och varningar. Läs hela svaret på fsa.se/remissvar.

15%

... så mycket ökade antalet sökande till arbetsterapeutprogrammet till höstterminen 2014 jämfört med förra året.

FOTON: COLOURBOX

”Förebyggande arbete gör skillnad”

Samverkan, mätbara mål, ökat fokus på primärvården – och en näve eget hälsoansvar. Det tror Maj Rom, projektchef på SKL, är sätt att ge fler äldre ett bättre liv. TEXT OCH FOTO: KATJA ALEXANDERSON

Sedan 2010 har regeringen och Sveriges Kommuner och Lands-ting, SKL, årligen ingått överens-kommelser kring vård och omsorg om de mest sjuka äldre. Inriktning har varit att utveckla ett gemensamt, långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete i kommunerna och landstingen. Och det handlar om stora summor, totalt 4,3 miljarder kronor för perioden 2010–14. SKL har haft ansvaret för samordningen av insatserna, bland annat genom konferenser, seminarier och nätverksskapande aktiviteter.

– När man får så mycket pengar, så blir det nu eller aldrig, säger Maj Rom, projektchef för SKL:s prioriterade område *Bättre liv för sjuka äldre*.

Hon konstaterar att man därför valde storskaliga satsningar, som verkligen kan göra skillnad för de 315 000 personer som ingår i gruppen mest sjuka äldre. Så här nästan fyra år senare är hon stolt över resultatet.

– Vi har byggt en infrastruktur i landet för hur kommuner och landsting kan jobba med utvecklingsarbete i samverkan över gränserna. Där har vi ryckt

fram, jag ska inte säga att vi är i mål, för det är man väl aldrig. Men det finns en politisk vilja att bygga vården och omsorgen utifrån sjuka människors behov, utan att hela tiden bevaka sina egna budgetar.

En av grunderna för överens-kommelsen var att statsbidragen skulle vara kopplade till prestation. Det i sin tur ställde krav på mätbara mål och här har nationella kvalitetsregister varit betydelsefulla.

– Vi ser att det systematiskt förebyggande arbetet gör skillnad.

Maj Rom ser att arbetsterapeuter har en viktig roll att spela i det preventiva arbetet.

– Arbetsterapeuter och sjukgymnaster har ett gemensamt intresse av att människor ska bli självgående. Vi behöver mer av det synsättet. Det är inte alltid så att man gör nytta bara för att man vill vara snäll och ta hand om någon, utan det är bättre att ge verktyg så att personen kan klara sig själv i stället.

Regeringssatsningen i sin nuvarande form tar slut i år.

– Det är designat för att leva vidare. Kvalitetsregistren finns

Maj Rom, projektchef på SKL, anser att arbetsterapeuter har en viktig roll i det preventiva arbetet.

– De har kompetens att se till hela livet.

kvar och strukturerna för gemensam ledning och styrning är på plats. Men hur det ser ut med nationellt stöd till regionalt utvecklingsarbete vet vi inte i dag, det ligger vi i förhandlingar om.

Framöver tror Maj Rom att teknik och e-hälsotjänster kommer att bli viktiga utvecklingsområden. Sedan spelar ersättningssystem stor roll för hur vården och omsorgen utformas. Maj Rom anser att det på sikt behövs system som styr mot att äldre människor kan leva aktiva liv som de själva vill, och att ingen ska behöva vara hjälplös i onödan.

Rehabilitering har inte funnits

med som ett fokusområde i den nuvarande satsningen, men Maj Rom tror att det hade kunnat komma med om det hade funnits tydligare mätbara mål och mått. Hon hoppas att försöken med att ta in COPM i Senior alert (se artikel här intill) ska kunna bidra med det.

För att minimera gruppen sköra äldre i framtiden ser Maj Rom två huvudspår: eget hälsoansvar (rör på dig, ät bra, umgås med andra och rök inte) och en välfungerande primärvård som fångar upp personer i riskzonen i tid.

– Man måste ta ansvar för sitt eget liv, utan att bli lämnad i sticket. ■

Arbetsterapeuten och forskaren **Ebba Ossiannilsson** brinner för att fler människor ska få tillgång till utbildning på hög nivå. Nätet är hennes arbetsplats, men det är lärandet och inte de tekniska lösningarna som triggat henne.

Text: Elin Aarflot Foto: André de Loisted

Vetgirig

Om jag skulle berätta om allt som Ebba Ossiannilsson har jobbat med och engagerat sig i skulle sidorna i den här tidningen ta slut. Hennes cv, som naturligtvis går att hitta på nätet, är långt. Bara de senaste åren har hon disputerat, deltagit i ett antal konferenser, skrivit flera vetenskapliga artiklar, bokkapitel och gått ett gäng gratis nätbaserade MOOC-kurser (se faktaruta på nästa uppslag) från olika universitet runt om i världen. Bland annat har hon läst en kurs från Australien om hur man använder sociala medier i utbildning, en annan om learning design från brittiska Open University. En från Köpenhamn om det nya nordiska köket, en om teknisk matlagning från Hongkong.

Jag föreställer mig att Ebba ständigt sitter och lär sig något nytt framför någon slags skärm. Alltid uppkopplad, alltid i färd med att interagera med en kollega någonstans i världen. När jag säger det, är hon artig nog att inte påpeka att bilden är ofullständig. Hon svarar bara att hon älskar att yoga.

– Jag går på hot yoga varje dag. Och så mediterar jag, eller är i naturen på något sätt. Och när jag är med mina barn, då är jag noga med att bara vara med dem, det har jag alltid varit. Jag har uppfosttrat dem ensam, så det var extra viktigt för mig att ha tydliga gränser mellan jobbet och fritiden.

Så hon tar alltså pauser. Men hur det än är: Ebba Ossiannilsson ägnar en stor del av sin vakna tid åt utbildning via nätet. Hon jobbar med pedagogisk utveckling som projektledare på Centre for Educational Development vid Lunds Universitet, och är just nu del av ett stort arbete kring hur universitetet ska utveckla sina digitala lärandemiljöer. Hennes avhandling (som hon gjorde på fritiden, på distans, vid University of Oulu i Finland) handlar om nätbaserat lärande och

kvalitetsmätning av nätbaserat lärande. Hon har en rad svenska och internationella uppdrag i flera organisationer som på olika sätt handlar om utbildning via nätet och flexibelt lärande. Det är lärandet som triggat henne, inte nya digitala verktyg.

– Det måste vara superlätt att fatta, jag är ingen tekniknörd. När jag testat något nytt vill jag att det ska ge ett mervärde, att jag genom att använda det där verktyget får mer tid och plats för annat. Tekniken i sig är jag ganska ointresserad av. Jag jobbar med att livet och lärandet ska bli lättare.

"Jag har alltid velat veta vad som väntar runt hörnet och har aldrig följt några utstakade vägar."

Ebba Ossiannilsson är ganska liten och späd, nästan flickaktig, men utstrålar styrka. Hon har pärlhalsband och röda naglar. Det hade hon redan när hon läste till arbetsterapeut i Linköping på 70-talet. Lena Haglund, FSAs ordförande, var bara ytligt bekant med Ebba som gick i en annan klass, men hon minns att den eleganta Ebba stack ut i den mer foträta omgivningen.

Ebba har fortsatt med att sticka ut. Inte för utstickandets skull, utan för att hennes nyfikenhet har drivit henne.

– Jag har alltid velat veta vad som väntar runt hörnet och har aldrig följt några utstakade vägar.

Men en väg hade hon klart för sig tidigt att hon ville ta.

– När jag var fjorton år praktiserade jag med arbetsterapeuter på ett äldreboende. Ingen människa visste vad en arbetsterapeut var då, men det hade jag fått reda på på något vis. Och

»

Ebba Ossiannilsson

Född och bor: I Lund.

Familj: Sonen Fredrik och dottern Linda.

Gör: Projektledare på Centre for Educational Development vid Lunds Universitet.

Aktuell med: Forskningsledare för ett stort internationellt projekt om kvalitet inom e-lärande och distansutbildning genom International Council for Open and Distance Education, ICDE.

Oväntade detaljer i cv:t: Var med och startade den första arbetsterapeututbildningen i Tjeckien. Instruktor i färganalys.

Ebba Ossiannilsson går på hot yoga varje dag – och mediterar eller är ute i naturen på något sätt.

det var väl inte världens flashigaste att arbeta med gamla, men jag blev så imponerad. Det var nog det där med att man såg det friska i människan. Efter det var jag helt säker på att det var arbetsterapeut jag skulle bli.

Efter studierna i Linköping fick hon sitt första jobb på Rehabiliteringskliniken i Lund. Hon började också ge lektioner till arbetsterapeutstudenter på dåvarande Vårdhögskolan i Lund, och snart jobbade hon på heltid med undervisning och blev senare även prefekt på arbetsterapeututbildningen. Redan då ville Ebba forska och disputera.

Hon fick ett möte med en professor på Karolinska Institutet, för att presentera sina forskningsplaner:

– Vid det tillfället var jag gravid. Jag började berätta vad jag ville göra, men professorn bara tittade på min mage, spände ögonen i mig, pekade på dörren och sa: ”Jag ser att du är gravid. Dörren är där och du kan gå nu.” Så det blev inget med det, den gången. Men jag fick en underbar dotter!

De senaste åren har Ebba arbetat centralt på Lunds universitet med internationella frågor, distansutbildning och nätbaserat lärande. Just nu jobbar hon bland annat med de första MOOC-kurserna som ska gå på Lunds universitet. Hon ser de öppna kurserna som en demokratisk möjlighet där alla som har tillgång till nätet kostnadsfritt kan ta del av utbildning på hög nivå – i den takt och ordning som individen känner för, var som helst i världen och utan behörighetskrav. För universiteten blir de kurserna en möjlighet att marknadsföra den ”vanliga” utbildningen. Ebba är styrelseledamot i flera internationella organisationer om open online learning och kvalitet, men hon tycker att de nordiska länderna har halkat efter när det gäller att satsa på nätbaserad öppen utbildning.

– Jag får väldigt ofta frågan varför, men jag har inget enkelt svar. Sverige borde kunna vara världsledande. Vi har sedan länge satsat på demokrati, bildningsidealet är starkt och när det gäller internet är vi

bäst i världen. Och vi har redan gratis utbildning. Men kanske är det just det där med fri utbildning som har bromsat utvecklingen av MOOC. En person som vill lära sig något i dag kan i princip gå in på vilken utbildning som helst, så är det ju inte alls i till exempel USA.

Hon tycker att Sverige ändå måste rappa på.

– Om lärosätena inte erbjuder det som efterfrågas, finns det ju alternativ i andra länder. De kan inte nöja sig med att vara good enough när vem som helst kan ta till sig utbildning från världens elituniversitet.

Ebba har endast sett några enstaka arbetsterapeutiska MOOC-kurser.

– Men för dem som jobbar kliniskt är det också bra att känna till att det finns öppna kurser. Socialförvaltningen i Lund har blivit jätteintresserade av det här, eftersom de möter många människor som behöver något att göra, och som har svårt att passa in i det traditionella utbildningssystemet eftersom de är avvikande av någon anledning. Då kan MOOC vara ett alternativ.

MOOC

MOOC står för Massive Open Online Courses. En MOOC-kurs ska vara gratis och fritt tillgänglig, det finns alltså inga behörighetskrav och även kursmaterialet ska vara kostnadsfritt. ”Massive” innebär att kursen ska kunna ges till ett obegränsat antal deltagare. Det vanliga är att kurserna är korta, 6–8 veckor, och

att de inte ger universitetspoäng, men att det däremot går att betala för att få ett intyg efter genomförd kurs.

I Sverige erbjuds MOOC-kurser på Karolinska Institutet, och snart på Lunds universitet, Uppsala universitet och Chalmers Tekniska högskola.

Efter att vi gjort vår intervju får jag ett meddelande per mejl. Det visar sig att Ebba har fått ytterligare en merit att lägga på cv:t. I juni fick hon en utmärkelse av European Distance and E-learning Network, EDEN, för sina insatser. Hon skriver: ”Jag är tredje svensk genom åren som får detta och första kvinna. Är så otroligt glad o stolt.”

KONSULENT TILL SOMNA

Somna är ett framgångsrikt företag som utvecklar, producerar och säljer kognitiva hjälpmedel. För deras räkning söker vi nu en relationsskapande konsulent med huvudsaklig uppgift att sälja företagets produkter till kunder inom vård-/omsorgsområdet. Arbetet innebär en hel del resande då du kommer ansvara för regionen Svealand/Mellansverige. Vi ser gärna att du har tidigare erfarenhet av försäljning och är utbildad arbetsterapeut eller sjukgymnast.

VISST LÅTER DET SPÄNNANDE? Läs mer och sök jobbet på academicwork.se
För frågor, kontakta oss på gbg01@academicwork.se Ange annons-ID 14946989

**Akademiker
försäkring**

Snabb och smidig vård på tider som passar dig

Vi har länge förmedlat försäkringar åt medlemmar i ditt fackförbund. Därför vet vi hur viktigt det är att snabbt få tillgång till specialistvård och operation. Med en Sjukvårdsförsäkring får du hjälp och tillgång till den vård du behöver, på tider som passar dig. Den kan tecknas med självrisk (fr. 110kr/mån) eller utan självrisk (fr. 155 kr/mån) beroende på vilken försäkring som passar dig.

Vill du veta mer eller teckna Sjukvårdsförsäkringen?
Ring oss på 020-51 10 20 eller gå in på www.akademikerforsakring.se/sjukvard

HALLÅ DÄR!

Sabina Andersson, arbetsterapeut på Åbrädden i Helsingborg som utsetts till Sveriges bästa äldreboende av PRO och Rikshem.

FOTO: RIKSHEM/MALIN ARNBOOM

Grattis, hur kändes det när ni fick veta?

– Otroligt roligt. Och vi blev såklart väldigt stolta. Det visade sig att både PRO i Helsingborg och en anhängig till en hyresgäst hade nominerat oss.

I motiveringen talar juryn om delaktighet, att boende och personal tillsammans skapar mängder av aktiviteter. Hur går det till?

– Åbrädden är annorlunda på det sättet att det är ett kommunalt äldreboende, men står på egna ben. Medarbetarna har fått bygga upp allt själva och planerar tillsammans verksamheten och ekonomin. Inga andra boenden i Helsingborg har en arbetsterapeut på 100 procent, men det ville chefen satsa på här och det är väldigt roligt för mig som fått den här chansen. Arbetssättet gör att alla medarbetare är otroligt engagerade. Åbrädden har ett starkt aktivitetstänk, där hyresgästerna fått bestämma vad vi ska göra. Alla ska kunna hitta något de tycker om. Sedan är alla medarbetare, till och med vaktmästaren och kockarna, med och leder aktiviteter.

Under våren ordnade ni mer än 20 olika aktiviteter. Kan du ge exempel?

– En gång i månaden åker vi på tisdagsdans till levande musik på Sundspärlan. Det är väldigt populärt. Dit följer även rullstolsburna och dementa med. Vi tittar mycket på hyresgästernas levnadsberättelser, och den som tyckt om att dansa förr får följa med även om man inte kan dansa nu. Ett annat exempel är gratis spa, som gymnasieelever kommer hit och ordnar varje vecka. Och så anordnar vi föreläsningar och samtal om gamla tider. Aktiviteterna skapar en fin social miljö i och med att de boende träffas och lär känna varandra.

Prissumman är på 50 000 kronor. Vad ska ni göra för pengarna?

– Vi lade till pengar själva och köpte en eldriven side by side-cykel, där en person styr och den andra sitter bredvid. Åbrädden ligger fint nära havet och vi vill att de äldre ska komma ut på ännu fler utflykter.

LINDA SWARTZ

Stolta deltagare

Även i år deltog FSA i Prideparaden i Stockholm i början av augusti. Förbundet fanns även på plats i Pride Park, för att verka för ett arbetsliv utan diskriminering.

Hög standard ...

En ny standard för god och värdig äldreomsorg har tagits fram på uppdrag av Socialdepartementet. Arbetet har skett tillsammans med ett stort antal aktörer inom vård och omsorg, däribland FSA. Nu är standarden ute på remiss, sista svarsdatum är 15 september. Läs mer på sis.se.

HJÄLPMEDEL PÅ 1177.SE

Numera finns en ny tjänst på 1177 Vårdguiden som riktar sig till alla som använder, eller tror sig behöva, hjälpmedel. På temasidorna finns både information om vilka regler som gäller, men även beskrivningar över vilka olika hjälpmedel som finns. Läs mer på 1177.se.

Inga fler brukare

Östersunds kommun har beslutat sig för att sluta använda ordet brukare när man talar om enskilda individer, i stället är det "person" som gäller.

– Ord spelar roll! Och ordet "brukare" har av alltför många personer upplevts kränkande. Därför tycker jag det är oerhört tillfredsställande att Östersunds kommun har tagit beslut i den här frågan, säger Lars Liljedahl, som är chef på Vård- och omsorgsförvaltningen, i en nyhetsartikel på ostersund.se.

Intressant i Almedalen

Det var nästan fullsatt på FSAs seminarium i Almedalen: *Från IG till VG i nästan allt – är teknikstöd för elever med kognitiva svårigheter lösningen?*

I debatten kom flera intressanta inspel. Håkan Bergman (S), riksdagsledamot utbildningsutskottet, såg arbetsterapeuters kompetens som intressant tack vare helhetsperspektivet. Anders Almgren, 1:e vice ordförande Lärarnas Riksförbund, talade bl.a. om okunskap om elever med kognitiva problem.

Anna Norrman, Attention, var kritisk mot lärarna, att det saknas grundläggande kunskap om funktionsnedsättningar och att det inte ingår i lärarutbildningen.

Folkpartiets Bertil Österberg, statssekreterare åt Jan Björklund, pratade om en utredning som är på gång om behovet av neuropsykiatrisk kompetens i skolan, främst genom speciallärare, men även andra professioner.

Seminariet finns på fsa.se.

FOTON: COLOURBOX

NY AVHANDLING

Att vara agent i sitt eget liv

Begreppet självbestämmande betyder olika saker i olika faser i livet. Dessutom skiljer sig synen på begreppet mellan olika kulturer och från person till person. Det visar en avhandling av **Christina Ekelund** om sköra äldre och självbestämmande.

TEXT: AGNETA OLOFSSON

När man blir äldre och hälsan sviktar är det inte självklart att man har samma självbestämmande som tidigare i livet. Samtidigt är det viktigt. – Vi bör försöka bevara självbestämmandet för de äldre så länge som möjligt, så att de kan bo kvar hemma så länge de vill, säger arbetsterapeuten Christina Ekelund som skrivit avhandlingen.

”Det vi tänker och hur vi agerar stämmer inte alltid överens.”

Men alla lägger inte in samma saker i begreppet. I den västerländska kulturen finns en syn att man ska klara sig själv så länge det går, men i en del andra kulturer tar familjen ett stort ansvar för sina äldre släktingar.

– Därför är det kanske inte lika viktigt med självbestämmande för dem, säger hon.

Hon fann att för de sköra äldre fanns det villkor för självbestämmandet. Man vill tas med i beräkningen, man vill känna sig trygg och säker i relationer, man vill ha möjlighet till inflytande och man vill känna sig involverad. Var dessa villkor uppfyllda hade man självbestämmande, ansåg man.

– Självbestämmande kan också vara att viljemässigt lägga över ansvaret på någon

annan. Det är så olika från person till person, säger hon.

Inom ramen för avhandlingen har frågeformuläret *Inverkan på Delaktighet och Autonomi, IPA, Impact on Participation and Autonomy*, omarbetats för att passa gruppen äldre än 70 år. Resultatet är IPA-Å, där Å står för äldre, som kommer att bli fritt för användning när den vetenskapliga artikeln är publicerad, vilket troligen sker i höst.

Forskarna har utvärderat instrumentet och funnit att det är användbart, till exempel vid vård- och omsorgsplanering och rehabilitering, för att säkerställa att den äldres självbestämmande respekteras.

Professionella som jobbar med äldre anser oftast att de tar hänsyn till dessas rätt att bestämma, men Christina Ekelunds intervjuer visar att de äldre inte alltid uppfattar det så.

– Det vi tänker och hur vi agerar stämmer inte alltid överens. Det kan vara organisatoriska faktorer som gör att vi inte hinner jobba så personcentrerat som vi skulle vilja, säger hon.

AVHANDLING

Att vara agent i sitt eget liv. Hur självbestämmande kan förstås, uppfattas och utvärderas i en kontext av hemboende sköra äldre personer.

Christina Ekelund
Göteborgs universitet

C-LITE®

Ett giftfritt och miljövänligt material för ortostillverkning!

Finns i olika färger och bredder!

C-LITE är det färgstarka alternativet.

Detta unika material för ortostillverkning är helt fritt från isocyanater och glasfiber.

Fördelar för patienten:

- Mycket låg vikt
- Luftigt för hud och sårhäkning
- Tål väta
- Röntgengenomsläppligt

Vill ni veta mer?

**Kontakta
kundsupport
042-25 27 01,
kundsupport
@camp.se**

CAMP®
SCANDINAVIA
www.camp.se

DIVISION PRIMÄRVÅRD

Vi söker arbetsterapeut

Till Arbrå Din hälsocentral.
Sista ansökningsdag 2014-09-21.

www.lg.se/jobb

En del av Landstinget Gävleborg

Akademiska Sjukhuset söker Specialistarbetsterapeut

Tillsvidareanställning, heltid

Arbetsuppgifter

Arbetet innebär klinisk tjänstgöring samt att bedriva högspecialiserad evidensbaserad vård inom ditt specialtområde eller närliggande område. Arbetet innebär också att stödja och stimulera kollegor till kliniskt utvecklingsarbete, att ansvara för utveckling av vårdprogram inom specialistområdet eller närliggande område och övrigt som arbetsgivaren kan ge i uppdrag.

Läs mera på www.akademiska.se och skicka in din ansökan där via ansökningsformuläret som finns i annonsen.

Rogivande hjälpmedel:

HAR NI PROVAT VÅRA NYA BOLLTÄCKEN?

FLEXIBLE

Flexible-modellerna är indelade i kassetter som lätt kan tas ut och tvättas i tvättmaskin med en maxkapacitet på minst 6 kg.

CALM

Calm-modellerna är sydda i kanaler där bollarna ligger i rader. Calm-modellerna finns i viktklasserna Junior: 3,5, Vuxen: 4, 7 och 10 kg. Bolltäcket är indelat i två sektioner, så det kan delas och tvättas i en tvättmaskin med en maxkapacitet på minst 6 kg.

CLASSIC

I Classicserien ingår de traditionella bolltäckena med tillägg av modellen Bolltäcke Polypropylen. Täcket är indelat i rutor med en fyllning av polypropylenkuler. Täcket finns i vikt: 5 kg. Täcket är indelat i två sektioner, som delas vid tvätt i en tvättmaskin med en maxkapacitet på minst 6 kg.

Fler rogivande
hjälpmedel på
komikapp.se

Boka en kostnadsfri visning/workshop
på komikapp.se.

Komikapp®

komikapp.se
Stormhallsvägen 4, Varberg
Telefon: 0340-66 68 70

TEMA: UTBLICK

Hallå världen!

I början av sommaren samlades arbetsterapeuter från jordens alla hörn i Japan. Här kan du både läsa om vad som hände på världsorganisationens, WFOT:s, council meeting och ta del av tre doktoranders erfarenheter av den efterföljande kongressen.

Illustration: Helena Lunding Hultqvist

WFOT:s rådsmöte, council meeting, ägde rum i Japan veckan före kongressen och samlade delegater (och observatörer) från 48 länder.

FOTO: WFOT

Arbetssterapins framtid på agendan

Stärkt forskning och mer fokus på yrkets utveckling i ett internationellt perspektiv. Det är två viktiga beslut som fattades på WFOT:s rådsmöte i Japan i juni. Den efterföljande kongressen lockade rekordmånga deltagare. Ida Kåhlin, vice ordförande i FSA, var med på båda mötena och fick till och med en pratstund med Japans kejsarinna.

Text: Linda Swartz Illustration: Helena Lunding Hultqvist

Rådsmötet, eller council meeting, är det beslutande medlemsmötet i World Federation of Occupational Therapists, WFOT. Det är då riktlinjerna läggs upp för organisationens arbete. Rådet gör också ställningstaganden, där arbetsterapin sätts i relation till stora frågor på världsagendan. En ny sådan fråga är telehälsa eller e-hälsa.

– Det är ett framväxande område hur vi ska använda ny teknik i arbetsterapeutiska behandlingar. Ett exempel är behandling via videokonferenser. Sverige, exempelvis Umeå, är framstående inom detta, säger Ida Kåhlin.

Ett annat område där det gjordes ett ställningstagande under rådsmötet i Japan är kris- och katastrofberedskap. Ett sådant gjorde FSA redan 2010 och att WFOT nu gör samma sak leder enligt Ida Kåhlin till att Sverige får ännu större anledning att jobba med detta område.

– Även om det i Sverige sällan handlar om stora stormar eller tsunamier så kan vi ta som exempel den stora skogsbranden i Västmanland i somras. Vilket stöd behöver personer med funktionsnedsättning vid en sådan kris- och katastrofsituation? Kommer deras hjälpmedel att fungera vid ett längre strömavbrott? Vi som förskriver hjälpmedel måste tänka oss in i vad som i värsta fall kan hända vid en kris, säger hon.

Ett av ställningstagandena som WFOT gjorde kommer troligen att påverka FSAs arbete i Sverige. Det handlar om specialistutbildningar.

– Där anser WFOT till exempel att specialisttiteln ska omprövas med ett visst intervall. Det gör vi inte i Sverige i dag, och WFOT:s beslut ger ett incitament att ompröva hur vår egen specialistutbildning är utformad.

Under rådsmötet beslutades också om förändrade arbetsområden inom WFOT framöver. Tidigare har forskning och utbildning varit ett och samma område, men delades nu upp.

– Detta gjordes för att man vill stärka forskningens roll internationellt sett. Dessutom lades ett nytt arbetsområde till som heter Practice Development. Där ska yrkets framtida utveckling

sättas i fokus, säger Ida Kåhlin.

Rådsmötet ägde rum i Chiba i Japan i mitten av juni. Några dagar senare hölls WFOT:s kongress i japanska Yokohama. Där träffades 6 000 arbetsterapeuter för att ta del av den senaste forskningen och utvecklingen inom yrket och utbyta erfarenheter med kollegor från hela världen. Invigningen fick celebret besök av det japanska kejsarparet, Akihito och Michiko, som bara gör ett fåtal officiella framträdanden per år.

– Det var stort för oss delegater, som blev inbjudna på te av kejsarparet. Jag fick också möjlighet att tala en kort stund med kejsarinnan. De var extremt ödmjuka. Jag var inställd på att buga mig för henne, men hon tog min hand och drog mig nära för att skapa känslan av ett intimt samtal. Jag hade på mig min östgötadräkt, så vi pratade en del om den. Hon gratulerade mig också till Sveriges framstående position inom arbetsterapin internationellt, berättar Ida Kåhlin.

”Jag har verkligen fått se att förutsättningarna för yrket ser väldigt olika ut i olika länder, men att vi delar samma grund i att vi alla är arbetsterapeuter.”

Hon har arbetat med WFOT-frågor inom FSA sedan 2008, först som Sveriges vice delegat och sedan 2012 som delegat. De två kommande åren är hon bland annat projektledare för arbetet med revideringen av WFOT:s etiska kod. Hon är också en del av den grupp inom WFOT som arbetar med att tydliggöra arbetsterapiens betydelse för hållbar utveckling. Ida Kåhlin säger att det myckna arbetet på ideell basis känns väldigt meningsfullt.

– Jag har verkligen fått se att förutsättningarna för yrket ser väldigt olika ut i olika länder, men att vi delar samma grund i att vi alla är arbetsterapeuter. Att vara engagerad internationellt ger mycket på det personliga planet. Man lägger ner mycket jobb, men det ger fantastiska erfarenheter och vänskaper. ■

WFOT – World Federation of Occupational Therapists

Nationella organisationer för arbetsterapeuter i 73 länder är medlemmar eller associerade medlemmar i WFOT. Alla som är medlemmar i FSA är också individuella medlemmar i WFOT.

Vart fjärde år anordnas kongressen och vartannat år har det styrande rådet sina möten, så kallade council meetings.

Årets rådsmöte, council meeting, som ägde rum i Japan veckan före

kongressen, samlade 80 delegater (och observatörer) från 48 länder.

Nya fullvärdiga medlemmar som valdes in i WFOT är Bulgarien och Malawi och nya associerade medlemmar är Färöarna, Madagaskar och Zambia.

WFOT:s styrelse leds av nyvalda Marilyn Pattison från Australien. Övriga ledamöter kommer från Kanada, Storbritannien, USA, Filippinerna och Taiwan.

Alla organisationens ställningstaganden finns att läsa på www.wfot.org, sök efter *position statements*.

Nyfiken på hur WFOT:s nya ordförande ser på framtiden?

Marilyn Pattison är nyvald ordförande i WFOT och hedersmedlem i FSA. På fsa.se/WFOT kan du läsa om hur hon ser på framtiden för WFOT, arbetsterapi och arbetsterapeuter.

5 dagar i Yokohama

I juni åkte doktoranderna Maria Borgestig, Vedrana Bolic Baric och Åsa-Sara Sernheim på kongress i Yokohama, Japan. Här delar de med sig av sina upplevelser av den hittills största kongressen i WFOT:s historia.

17 juni

Japan och Yokohama välkomnade oss med vackert och varmt sommarväder, cirka 28 grader. Överallt blev vi bemötta med enorm vänlighet och artighet. Vi började själva att buga och tacka, tack-

samma över att vara framme. Efter viss förvirring på flygplatsen fann vi bussen som tog oss i riktning mot hotellet.

Tillsammans med mer eller mindre jetlaggade arbetsterapeuter från hela världen vandrade vi mot hamnen och samlades för

incheckning på Pacifico Yokohama Conference Center. "Det är som om vi aldrig lämnat flygplatsen" sa en av deltagarna när vi möttes bland de många och storslagna byggnaderna, glasväggar, rulltrappor och mängder av hjälpsamma viftande händer.

Senare vid den mycket högtidliga öppningsceremonin närvarade det japanska kejsarparet. Fantastiskt med tanke på att de enbart gör några få officiella framträdanden per år. Några av WFOT-delegaterna, bland andra svenska Ida Kåhlin, var efter ceremonin inbjudna till en mottagning tillsammans med kejsarparet. Musikgruppen AUN, tvillingbröderna Ryohei och Kohei Inoue, både inledde och avslutade ceremonin med japanska trummor, flöjter och gitarrer. Sedan var det mingel i utställningshallen tillsammans med alla tusentals deltagare. Mäktigt att vara en del av, tyckte vi! Trötta och förväntansfulla inför de kommande konferensdagarna gick vi till-

Inför öppnandet av den 16:e WFOT-kongressen och Japans 48:e Arbetsterapiekongress mötte vår dåvarande ordförande för WFOT, Sharon Brintnell, kejsarparet av Japan, för ett ömsesidigt välkomnande.

Välskyltat i Yokohama.

Vidunderlig utsikt från 69:e våningen i Landmark Tower. Vi skymtade Fuji i fjärran! Här en av vyerna över hamnområdet.

baka till hotellet och fick snart förståelse för hur det känns att inte kunna läsa för att ta till sig information. Vi tog oss hem efter att ha sett mer än planerat av Yokohama.

18 juni

På morgonen fick vi veta att det varit en liten jordbävning under natten. De flesta av dessa är för svaga för att uppfattas av människor, men just den här hade flera av arbetsterapeuterna vaknat av – dock inte vi. Det säger något om vår djupa sömn som besegrade jetlag, men främst om de livsvillkor som människorna i katastrofdrabbade områden som Japan lever under. Ett tema under konferensen var också "Disaster". Under dessa posterpresentationer och muntliga presentationer kunde vi ta del av katastrofers följder, hur hälso- och sjukvårdspersonal organiserades med fokus på vad arbetsterapeuter kunde bidra med. Rådgivning och praktiskt stöd för boende och personlig vård, insamling av pengar till återuppbyggnadsprojekt och utformning av hjälpmedel var några av de insatser som arbetsterapeuterna bidrog med.

Innan avresa från Sverige hade vi förberett oss, läst på och hittat för oss intressanta presentationer, symposier och workshopar. Men trots förberedelserna fann vi oss sitta och bläddra i den något svårnavigerade konferensboken, lite förvirrade över var och

WFOT-kongressen, Yokohama, 18–21 juni

Den största kongressen i WFOT:s historia med cirka 1 000 muntliga presentationer, 1 500 posterpresentationer och 60 workshopar. Runt 6 000 deltagare varav cirka 100 arbetsterapeuter från Sverige. Susanne Iwarsson från Lunds universitet var inbjuden keynote speaker. 10 workshopar hölls av svenska arbetsterapeuter i samarbete med arbetsterapeuter från andra länder. FSA bidrog med två muntliga presentationer och en poster.

när presentationerna skulle ges.

Till vår stora glädje fanns det under konferensen ett flertal teman med fokus på barn. Social delaktighet i skolan, föräldrars betydelse för att skapa förutsättningar för delaktighet liksom barns delaktighet i fritidsaktiviteter var några av de teman som lyftes denna första dag på konferensen.

Maria var först ut av oss tre med sin muntliga presentation under en av sessionerna om barn, med inriktning på bedömning och intervention. Ganska snart efter sessionen bar det snabbt i väg till utställningshallen för att stå vid poster, presentera och svara på eventuella frågor. Det var stort intresse för posterpresentationer under hela konferensen.

Dagens symposium hölls av Anders Kottorp, Karolinska Institutet, tillsammans med Anne G Fisher, Umeå universitet och Colorado State University i USA, och Rumi Tanemura, Kobe University. Under symposiet lyftes behovet av mer evidensbaserad arbetsterapi och intresset var stort.

Efter en fullspäckad dag för oss alla tre avslutades dagen med nordiskt mingel, som anordnades av de nordiska arbetsterapeutförbunden i samarbete med Informa, där vi firade att SJOT funnits i 20 år. Vi träffade "gamla bekanta" och fick också nya kontakter med våra nordiska kollegor.

»

Lunchpaus och sushi, ett gott "måste"!

Sverige var väl representerat, här några av konferensdeltagare från Linköpings universitet tillsammans med Sveriges WFOT-delegat, Ida Kåhlin, klädd i folkdräkt från Skedevi. Inte minst kejsarinnan av Japan gav henne uppskattande kommentarer om hennes högtidsklädsel.

19 juni

Dagen flög förbi med spännande möten och diskussioner och Vedranas och Åsa-Saras muntliga presentationer och posterpresentationer. Mellan sessionerna kunde man också besöka utställare, ta en kaffe och läsa postrar i utställningshallen. Där fanns också ett område som kallades "Feeling Japan" med aktiviteter som teceremoni, kalligrafi och kimonoprovning. Under dagens WFOT Plenary session presenterades bland annat Global Cooperation on Assistive Technology (GATE) som en väg för ett mer formaliserat internationellt samarbete kring tillgång till hjälpmedelsteknik världen över.

Under alla presentationer och symposier under konferensen fanns simultantolkning till engelska eller japanska. Det var välorganiserat och lätt att följa frågor eller presentationer på japanska via tolkningen. Denna andra konferensdag avslutades med promenad till kongresspartyt där det bjöds på mat, underhållning och mera mingel. Efter milslånga köer till buffén, och efter en intensiv och härlig kväll, vandrade vi tillbaka till hotellet för att slå på luftkonditioneringen, duscha och stupa i säng.

20 juni

På midsommarafton var Susanne Iwarsson, professor vid Lunds universitet, konferensens keynote speaker. Hon talade om arbetsterapi i ett föränderligt samhälle. Symposiet avslutades med att vi i korus tillsammans med Susanne och alla svenska kolleger önskade trevlig midsommar till alla konferensdeltagare!

Vi skyndade vidare till olika presentationer med teman som "Elderly", "Mental health" och "Occupation". Senare fortsatte midsommarfirandet på restaurang med kolleger från Linköping och Stockholm med svensk flagga, midsommarstång på bordet och sång.

Röster från kongressdeltagare

Prakash Kumar, All India Institute of Medical Sciences, Indien

- Jag tycker att det har mycket stor betydelse för arbetsterapeuter verksamma i Indien att kunna presentera nationell arbetsterapi på internationell basis och att kunna ta del av andra världsdelar och länders erfarenheter.

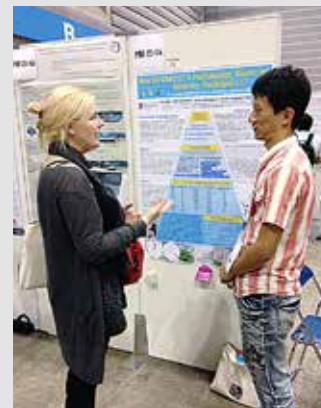

"Ett tydligt fokus på konferensen har varit delaktighet med mycket god vetenskaplig kvalitet."

Andrea Hasselbusch, Bournemouth University, England och Chi-Wen, Queensland University, Australien

- Kongressen har erbjudit nätverkande med forskare och kliniker från hela världen med liknande intressen, vilket gör det betydligt lättare att vid ett senare tillfälle ta kontakt med personen i fråga för att diskutera deras arbete och eventuellt framtida samarbete.

Ett tydligt fokus på konferensen har enligt oss varit delaktighet med mycket god vetenskaplig kvalitet.

Skymning över Yokohama.

21 juni

Nobelpristagare Kenzaburo Oe var keynote speaker denna dag. Vi lyssnade fascinerade till hans sätt att upprepade gånger lyfta fram arbetsterapeuter och samtidigt vara personlig genom att berätta om sin erfarenhet av att vara far till en son som har en utvecklingsstörning. Han introducerades i

”Det var välorganiserat och lätt att följa frågor eller presentationer på japanska via tolkningen.”

arbetsterapi första gången för 40 år sedan och beskrev vår profession med följande ord: ”That person is very attentive, that person sees, have those eyes, to see who is suffering. That kind of person can have the power and mind to reduce suffering for that person. The most important person – that is you” .

Kamalpreet Kaur,
All India Institute
of Medical Sciences,
Indien

– Jag uppskattar utbytet länder emellan och det personliga mötet med arbetsterapeuter från andra kulturer.

Jonathan Princis och Jonna Alf,
Linköpings universitet

– Det har varit väldigt intressant att träffa arbetsterapeuter från hela världen – mycket är väldigt lika men det finns också skillnader mellan länder. Utställningen med tekniska hjälpmedel har varit mycket intressant. Diskussionerna om evidensbaserad arbetsterapi har väckt många tankar hos oss, t.ex. om hur man pratar med klienter/brukare om evidensbaserad praxis.

Anna Brorsson,
Karolinska Institutet

– Det är mycket praktiker här från Japan, det märks att WFOT genomförs i samarbete med deras nationella konferens. Det har varit en intressant konferens!

TEMA: UTBLICK

Under flera sessioner var det långa och uppskattande applåder. Karen Whalley Hammel (Vancouver, Kanada) fick stående ovationer efter sin presentation där hon kritiskt reflekterade över arbetsterapi i ett globalt samhälle. Det var just möjligheten att möta arbetsterapeuter från hela världen och diskutera forskning, praxis och utbildning ur ett internationellt perspektiv som var så otroligt givande.

Vi pratade med Anne G Fisher från Umeå universitet som har deltagit på flera världskongresser och även besökt Japan flera gånger tidigare. På frågan vad som skiljer sig, vad som sticker ut på den här kongressen, svarade hon "kulturen" och att det varit mer programpunkter och diskussioner angående "aktivitet". Även hon nämner att WFOT-kongresser är att mötas, olika kulturer, studenter, arbetsterapeuter, lärare och forskare.

Till sist var det avslutningsceremoni med uppskattande ord och gåvor till alla dem som lett arbetet och gjort det möjligt att genomföra denna fantastiska WFOT-kongress. Vi hälsar och skiljs med orden "På återseende"! Kapstaden möter oss den 21-25 maj 2018! It's time for Africa!

Tack Japan för denna gång, hoppas på återseende. Vi ses i Sydafrika! 🇿🇦

På konferens- och hamnområdet fanns minnesmärken som båtar, maskindelar och låga byggnader inklämda mellan nya skyskrapor.

Här ett av många buddistiska tempel i den gamla staden, Kamakura.

Vi som har skrivit dagboken och tagit bilderna

Åsa-Sara Sernheim, leg. arbetsterapeut, Rett Center, Östersund och doktorand vid Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier, Linköpings universitet. Forskningsområde: aktivitet vid omfattande flerk Funktionsnedsättning avseende Rett syndrom.

Vedrana Bolic Baric, leg. arbetsterapeut och doktorand vid Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier, Linköpings universitet. Forskningsområde: ungdomar och unga vuxna med

neuropsykiska funktionsnedsättningar och deras vardagsliv med särskilt avseende på stöd i skola och övergång till vidare studier och/eller arbetsliv.

Maria Borgestig, leg. arbetsterapeut, Folke Bernadotte regionhabilitering och doktorand vid Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier, Linköpings universitet. Forskningsområde: barn med rörelsehinder och integrering av teknik i dagliga livet, med särskilt fokus på användbarhet av ögonstyrd dator.

Har du nya uppgifter? Håll oss uppdaterade!

Är du färdig med dina studier, fått ett nytt jobb eller kanske bara bytt mejladress? Logga in på *Min sida* på www.fsa.se och uppdatera dina uppgifter. På så sätt kan vi nå dig med aktuell information och erbjudanden.

Du loggar in med ditt medlems-

nummer, som du hittar på baksidan av den här tidningen, och de fyra sista siffrorna i ditt personnummer.

Förbundet
Sveriges Arbetsterapeuter

LEDARSKAP

boktips!

DANSA PÅ DEADLINE – UPPSKJUTANDETS PSYKOLOGI

Alexander Rozental och Lina Wennersten

Natur & Kultur

Skjuter du upp saker?

Begreppet prokrastinering har gjort en snabb karriär i Sverige. Studier i USA visar att det är ett växande problem och mycket talar för att vi i Sverige följer samma mönster.

Så vad handlar det om?
Piers Steel, professor i organi-

sationspsykologi, forskar på området och sammanfattar begreppet: Prokrastinering är att medvetet välja att fördröja ett tilltänkt handlingsförlopp trots vetskapen att det kan leda till negativa konsekvenser. Trots att boken är ännu en

Stressade chefer hamnar i kläm

Chefer i kvinnligt dominerade kommunala verksamheter har det tufft. Men lösningen är inte fler kurser i stresshantering, utan att förändra de organisatoriska förutsättningarna. Det anser arbetslivsforskaren Lisa Björk.

Text och foto: Katja Alexanderson

Lisa Björks doktorsavhandling handlar om villkoren för operativa kommunala chefer. Och det är en tuff vardag som råder, framför allt i kvinno- dominerade verksamheter som äldreomsorg och skola.

– Det finns många olika begrepp för deras situation, man talar om korstryck, att man är klämd som chef eller fångad. Cheferna arbetar i ständiga målkonflikter mellan olika värderingar, praktiker, rutiner och förväntningar. Och målkonflikterna tycks hela tiden bli flera, inte minst i kombination med det ökade trycket på dokumentation och uppföljning, säger Lisa Björk som arbetar på Institutet för stressmedicin i Göteborg.

Den största konflikten är ofta mellan en budget i balans och verksamhetens krav –

krav som dessutom många gånger är specificerade i lagstiftningen.

– Den stora tendensen är att det inte finns något spelrum kvar alls, det

finns inga marginaler. Ambitionerna

för exempelvis äldreomsorgen rimmar inte

allt med de resurser vi är villiga att avsätta. Och i den situationen hamnar chefen i kläm, säger Lisa Björk

Hon fortsätter:

– Många chefer far illa, fram till nu har lösningen varit att skicka chefen på kurs i stresshantering, mindfulness eller om hur man hanterar sina medarbetare. Givetvis kan det vara jättevärdefullt att individen får stöd, men det spelar

ingen roll vilken individ du sätter på ett omöjligt uppdrag. Då uppstår sådana situationer som vi ser i dag: Att man rekryterar rektor, på rektor,

på rektor – utan att man lyfter blicken och frågar sig vad det är för fel på organisationen. Hur

ska organisationen se ut för att man ska kunna vara chef?

Lisa Björk konstaterar att ledarskapsforskning traditionellt också har inriktat sig på individen och inte de organisatoriska villkoren. I sin avhandling visar hon att det är stor skillnad mellan kvinno- och mansdominerade kommunala verksamheter.

– En äldreomsorgschef eller

Arbetslivsforskaren Lisa Björk har studerat de organisatoriska förutsättningarna för operativa kommunala chefer. Det visar sig att villkoren är tuffare i kvinnodominerade verksamheter.

en rektor har ofta ansvar för 30 till 50 medarbetare, medan en teknisk chef sällan har över 10.

Hon påpekar också att målen ofta är otydligare i de kvinno- dominerade verksamheterna; hur preciserar man "ett gott liv" och "inflytande i sin vardag" – och otydliga mål blir svåra att förmedla till medarbetarna.

Forskningen har också visat

9

självhjälpsbok innehåller den en hel del intressant läsning och flera övningar. Men innan du börjar förändra ditt beteende bör du fundera över hur stora problem du har med prokrastinering. ■

oktober i Malmö hålls höstens första **Ny som chef**-seminarium i Sacos regi. Temat är *Situationsanpassat ledarskap med hållbar kommunikation*. Under hösten hålls seminariet även i Göteborg, Skövde och Stockholm.

hävdat sin expertis blir inte tagen på allvar, säger Lisa Björk.

Hon påpekar att det hör till ovanligheterna att chefer i kvinnodominerande verksamheter får träffa den politiska nämnden och att det är sällsynt att de har något större inflytande över budgetarbetet. Därtill får de ofta mindre administrativt stöd. Med resultatet att cheferna hamnar i en besvärlig sits.

– Målkonflikterna måste lyftas högre upp, till politiker och förvaltningsledning. Så att cheferna inte lämnas ensamma med att hantera alla dilemman, så att det blir ett problem för dem som ytterst har ansvaret.

Hon tillägger:

– För det är ett jätteproblem om vi inte kan rekrytera chefer till välfärden.

Men vad kan man göra själv som chef? Lisa Björk tror att det är viktigt att gå samman och prata om otillräcklighetskänslor och dela strategier.

– Det finns en skamfaktor. Varför klarar jag inte det här, när hon gör det? Man måste försöka låta bli att klandra sig själv och lyfta blicken och se hur förutsättningarna ser ut.

Sedan skulle hon även vilja uppmuntra till lite mer "civil olydnad" och att chefer ska våga stå upp för sin rätt.

– Men det är ett riskmoment. I dag kan man få gå för det. ■

att de tekniska förvaltningarna utmärks av ett större "motstånd" mot styrsystemen och att kommunikationen med ledning, politiker och tillsynsmyndigheter präglas av mer respekt för chefernas expertkunnande. Vilket gör att cheferna har större möjligheter att omförhandla kraven eller vilka resurser som krävs för att genomföra olika uppdrag.

– En äldreomsorgschef som

En armlängd gör skillnad

Äta själv, klia sig på näsan, arbeta vid datorn eller bläddra vidare i den här tidningen är saker som är inom en armlängds avstånd. Om man har en nedsättning eller svaghet i armen är det längre än så. Men Armon armhjälpmedel kan göra det möjligt.

Allt går lättare därför att tyngden av användarens arm neutraliseras. Armon kan finnas på bordskanten, på en arbetsstol eller rullstol.

Större räckvidd

Ring oss gärna: 031-157320

www.heamedical.se

HEA
Medical AB

Frighet & Funktion

MITT JOBB

Catharina Montgomery

Gör: Arbetsterapeut på Södermalms stadsdelsförvaltning i Stockholm.

Ålder: 61 år.

Familj: Man och tre barn.

Färdmedel: Jag tror att många tänker på mig som "hon som jämt cyklar". Jag cyklar året om. När jag jobbade som hjälpmedelskonsulent cyklade jag runt med toa-förhöjningar och allt möjligt.

FOTO: KATJA ALEXANDERSON

Alice Munro och "finfixare" så att alla boende kunde vara festfina. För Demensförbundet jobbar jag och två kolleger med att hålla i studiecirklar för personer som nyligen fått en demensdiagnos. Där jobbar vi bland annat med hur man kan använda smarta telefoner och surfplattor. Vi har även "surfplattetekaféer" på en av våra träffpunkter för seniorer på Södermalm. Och så har jag en matskola för äldre tillsammans med en dietist ... Ja, det är lite av det jag gör.

Varför blev du arbetsterapeut?

– Egentligen ville jag bli sjuksyrra men jag kom inte in, tack och lov. När jag började utbildningen hade jag faktiskt ingen aning om vad arbetsterapeuter gjorde. Men det var en fantastisk utbildning och yrket passar mig så bra. Jag brukar säga att jag har världens bästa jobb, det är verkligen jätteroligt! Jag har alltid fått jobba lite efter eget huvud och hitta på nya saker, det passar mig att det är så varierat. Jag skulle nog ledsna på att bara göra en och samma sak hela tiden.

Vad är det bästa med ditt jobb?

– Att det är så kreativt. Det känns fantastiskt att få jobba här på Södermalm och få vara del av en utvecklingsgrupp, och kunna vara med och påverka hur äldreomsorgen ska fungera. Det är verkligen arbetsterapi, att se varje persons förmågor, både bland de äldre och personalen, och utveckla smått och stort.

Vad skulle kunna vara bättre?

– (lång paus) ... Tid. Att det fanns mer tid, både för att göra det vi gör och för att hinna göra andra saker.

Har du något du drömmer om att göra, yrkesmässigt, innan du går i pension?

– Jag skulle gärna jobba med handikappridning på något sätt igen, det gjorde jag tidigare när jag jobbade med personer med funktionsnedsättningar. Att få hjälpa en människa att förstå vad man kan klara av, byta rullstolen mot fyra ben, och se hur den personen mår av att få vara ryttare i stället för funktionshindrad. Det är stort.

Du känns som en person som älskar att jobba. Ska du arbeta i många år till?

– Det beror på. Jag tycker otroligt mycket om mitt jobb, men jag ska få ett barnbarn! Så att gå ner i tid vore inte så dumt. Och ännu en omorganisation skulle jag inte tycka var kul.

ELIN AARFLOT

"Yrket passar mig så bra"

Catharina Montgomery stortrivs med att utveckla äldrevården på Södermalm i Stockholm.

Var jobbar du?

– Jag är anställd som arbetsterapeut i en utvecklingsgrupp för äldreomsorgen på Södermalm, och dessutom byter jag några arbetstimmar i månaden med en kollega som är anställd av Demensförbundet.

Vad gör du på jobbet?

– Oj, oj, oj. Jag gör så väldigt mycket olika saker! Allt från att lära ut hjärt- och lungräddning till personal inom äldreomsorgen till att utbilda personal på olika vård- och omsorgsboenden i hur man skapar en utvecklande miljö och ger ett gott bemötande. Jag är involverad i flera

olika projekt. Vi har till exempel ett treårigt samarbetsprojekt med biblioteket, där de äldre får skriva om sina liv med hjälp av anhöriga och kontaktpersoner. Livsberättelserna fungerar sedan som ett stöd, både för den äldre och för personalen, när minnet sviktar. Vi jobbar på flera olika sätt med att de äldre ska vara delaktiga och aktiva. En rolig sak vi gjorde förra året var att utmana alla vård- och omsorgsboenden på Södermalm i en tävling i Nobelfestens tecken. De bästa bidragen fick pris. De hittade verkligen på allt möjligt, som att dela ut nobelpris i gymnastik, tipspromenader, högläsning av

Anslag för neurologisk forskning

Vår forskningsfond, NHR-fonden, utannonserar härmed årets anslag. Fonden skall stödja medicinskt forsknings- och utvecklingsarbete om neurologiska sjukdomar och/eller funktionsnedsättningar. Fonden skall också stödja socialt och beteendevetenskapligt forsknings- och utvecklingsarbete inom området. Klinisk anpassad forskning som direkt kommer våra medlemmar till gagn prioriteras.

Anslag skall i första hand utgå till projekt som ej kan få stöd genom forskningsråden eller specialdestinerade fonder. Beviljade anslag utgår i regel för ett år i taget och högst tre gånger för samma projekt. Redovisning av tidigare anslag är ett krav för beviljande av nytt anslag. Anslaget belopp 2014 för 2015 är ca 3 miljoner kronor.

Ansökan ska ske på särskild blankett via hemsidan www.neuroforbundet.se och skickas elektroniskt senast 17.00 den 1 oktober 2014. En ansökan i original med underskrifter, inkluderande forskningsplan och CV, skall postas till Neuroförbundets kansli senast 1 oktober 2014.

Bestämmelser för utdelande av medel ur NHR-fonden, kan laddas ner via hemsidan www.neuroforbundet.se

Neuroförbundet, Box 49084, 100 28 Stockholm
Tel: 08-677 70 10 neuroforbundet.se

Förbundet
Sveriges Arbetsterapeuter

**Sista chansen: Lämna in ditt abstract
senast den 16 september 2014**

- * Presentera det senaste från ditt forskningsområde!
- * Presentera förbättrings- och utvecklingsarbeten från din arbetsplats!
- * Student och snart klar med din uppsats? Presentera dina resultat!

Du kan välja på poster, muntlig presentation eller workshop.

www.arbetsterapiforum.se

inspiration utveckling
ARBETSTERAPI FORUM
Göteborg 15-16 april 2015

KRÖNIKA

PETER BRUSÉN

Leg. psykolog, författare, föreläsare och tidigare enhetschef på Socialstyrelsen. Har ett nätantikvariat med inriktning mot funktionshinder.

Var slutar kroppen?

Som nyskadad på Queens Hospital i Honolulu var tanken på rullstol en fasa. Jag ville opereras igen i Sverige för att kanske kunna gå – lite – och slippa detta stigma.

Descartes såg naturen som objekt och människan som subjekt. Objektet uppfattades som fakta, och subjektet som ett värde. Båda perspektiven har gällt länge och setts som entydiga, vilket de nu inte är.

Maurice Merleau-Ponty menar att människan inte är ett avgränsat subjekt. Vi har inte bara en kropp, utan den är också ett redskap för vårt aktiva liv i omvärlden. Inte heller är rullstolen något entydigt objekt. Den är en fysiskt integrerad och outhärlig förlängning av vår kropp. Och som en sådan blir en rullstol något mer än ett objekt.

”Ännu föredrar vi en arm av kött och blod, framför en konstgjord i stål och plast.”

Den konstgjorda människan är annars ett uråldrigt tema alltifrån myten om Golem till dagens cyborg. Vi har pace-makers, insulinpumpar, konstgjorda höftleder, cochlea-implantat, tankestyrda ben och armpoteser, med flera. Stamcellstekniken kommer att ge oss reservdelar för våra sviktande organ. Skador som i dag är ett hot om allvarliga funktionsnedsättningar, är snart inte det.

Ännu föredrar vi en arm av kött och blod, framför en konstgjord i stål och plast. Men vad sker när vi kan få en snygg och tankestyrd armpotes med omänsklig styrka? Aimee Mullins, med båda benen amputerade, var först med att använda de så kallade gepardbenen. Den sydafrikanske löparen Oscar Pistorius kom senare. En diskussion förs nu om rättvisan med dessa, mot de som springer och hoppar med sina ordinarie ben. Utvecklingen går snabbt i medikerteknik, genetiska modifieringar, nanoteknik och artificiell intelligens med flera områden. Framtiden kanske än mer kommer att handla om att förbättra vår reguljära förmåga, utöver att kompensera brister. Så var slutar kroppen?

Jag reste till Mexiko med familjen och vi besökte det imponerande Mayatemplet vid Chichén Itzá. Jag rullade omkring på det vidsträckta området, trivdes och tänkte – detta hade inte varit möjligt utan rullstolen – min oersättliga vän!

Trots soligt och varmt väder besöker över 3 000 intresserade ”students to be” öppet hus på **London South Bank University** en lördag i juni. **Hannah Owen** vill veta mer om det treåriga utbildningsprogrammet till arbetsterapeut.

Text & foto: **Anki Wenster** Illustration: **Colourbox**

London calling

Tjejer och killar i skiftande åldrar och med olika etnicitet vimlar på campusområdet och ger en bild av studentlivet. London South Bank University har 25 000 studenter från mer än 130 olika länder. Utanför salen där informationen om utbildningsvägarna till arbetsterapeut strax ska dra i gång, väntar Hannah Owen åtföljd av sin mamma Sue. Hannah Owen har koll på området arbetsterapi och har varit företagsam.

– Jag har en praktikplats på gång i en rehabverksamhet med arbetsterapeuter och hoppas få börja ganska snart, jag har haft tur, säger Hannah och ler.

Det ser ljust ut för henne. Men hon är medveten om att en omfattande antagningsprocess väntar och att konkurrensen om de 25 utbildningsplatserna är hård. Att välja universitetsutbildning är inte lätt säger hon.

– Det är ett viktigt beslut, inflikar Sue Owen, Hannahs mamma.

Dörrarna öppnas och ett drygt hundratal blivande studenter fyller snabbt platserna och Hannah är inte ensam om att ha en förälder med sig och trenden att fler män söker sig till yrket ser ut att stämma.

Att antagningsprocessen är en utmaning i sig bekräftar Marcus Yorke, som visar runt i universitetsbyggnaderna klädd i blållila pikétröja med studentambassadör i vitt tryck på ryggen. Ett bra tillfälle att även marknadsföra utbildningen för män, påpekar han.

Han sökte den komprimerade tvååriga utbildningen två gånger innan han blev antagen. Vägen hit gick via en kandidatexamen med politik som huvudämne och flera års arbete som redaktör i mediebranschen, som så småningom

Hannah Owen hoppas komma in på arbetsterapeutprogrammet nästa år. Då är hon klar med sina A-levels, motsvarighet till gymnasiet, och fyller 18 år som krävs för behörighet.

ledde till nya tankar.

– Jag stod vid ett vägskäl och visste att jag ville jobba med människor, men inte vilken bredd av sjukvårdspersonal det fanns, säger Marcus.

Så han började jobba som ”supportworker” inom psykiatri och fick där upp ögonen för arbetsterapi. När han kom in på utbildningen hade han fyllt 28 år.

– Filosofin inom arbetsterapi, det holistiska synsättet och att jobba klientcentrerat, stämde så väl överens med hur jag ville jobba med människor, säger han.

Utbildningen kräver att man är målinriktad och kan prestera på en hög akademisk nivå, säger Marcus, men han är nöjd och känner att han hamnat rätt. Något som varit viktigt för honom är också att utbildningen är kostnadsfri och att han varje månad får så kallad

”bursery”, ett bidrag som inte behöver betalas tillbaka.

En bit bort korsar Lambeth bridge Themsen och London city skymtar. Närheten dit lockar studenter, men även det faktum att universitetet rankas högt för god kontakt med arbetsmarknaden och antalet studenter som får relevanta jobb efter sin utbildning.

På plan fem huserar arbetsterapeutbildningen. Lynn Summerfield-Mann är ”principal lecturer” och huvudsakligen involverad i det tvååriga programmet, som vänder sig till studenter med universitetsexamen sedan tidigare. Många har psykologi som huvudämne berättar hon, men även filosofi och engelska är vanligt – och det händer även att läkare och ingenjörer söker utbildningen.

– Det viktigaste är inte vilken utbildningsbakgrund man har, men man måste ha ett personligt intresse och förståelse för arbetsterapeutens roll. Vi tittar även på referenser och arbetslivserfarenhet och ideellt arbete. Studenterna bedöms och observeras både individuellt och på gruppnivå i samband med att de löser en uppgift och får även själva utvärdera och analysera hur de bidragit till teamarbetet.

Universitetet har även tre- och fyraåriga program där antagningen baseras på betyg och intervjuer. De sökande går även igenom ett antal ”stationer” med skriftliga och muntliga uppgifter som testar kreativitet och problemlösning och bedöms gemensamt av kliniska lärare och brukare.

Mark Gradwell har ett övergripande ansvar för utveckling av antagningsprocessen och är kollega med Lynn. Han nämner de ökande hälsoklyftorna som en högaktuell fråga som diskuteras inom fakulteten.

– Om man tänker sig att man reser tio stationer med tunnelbana från västra London till östra minskar medellivslängden med lika många år, säger han.

Lynn instämmer, hon anser att hälsofrämjande arbete och social inkludering av alla grupper i samhället är centralt i utbildningen.

– Utmaningen framöver handlar även om hur vi i vår läroplan inkluderar marginaliserade grupper som resandefolk, prostituerade och hemlösa. Vi diskuterar även på vilka sätt vi ska fortsätta att utveckla undervisningen tillsammans med brukare, säger hon.

Marcus Yorke

”Det holistiska synsättet och att jobba klientcentrerat, stämde så väl överens med hur jag ville jobba med människor.”

Marcus Yorke gör sin sista praktik i en kommunal verksamhet för personer med inlärningssvårigheter där det inte tidigare funnits någon arbetsterapeut och där utmaningen är att skapa sin egen roll. En gång i veckan har han klinisk handledning.

– Jag hoppas och tror att de kommer att anställa en arbetsterapeut på halvtid som finansieras av fonder.

I september får han ut sin legitimation som arbetsterapeut och får en masters degree eftersom han inom ramen för tvåårsprogrammet valt att skriva en forskningsuppsats. I sitt jobbsökande går han ut brett och vill skaffa sig erfarenhet, gärna en rotationstjänst påpekar han, och är förhoppningsfull om att det löser sig trots att arbetsklimatet blivit tuffare de senaste åren. ■

Arbetsterapeutprogrammen, London South Bank University

Vid LSBU finns en tvåårig, en treårig samt en fyraårig utbildning som kan kombineras med deltidsarbete. Sedan drygt 20 år används problem-baserat lärande och studenterna läser även tvärprofessionella kurser.

Statliga National Health Service, NHS, som ansvarar för den offentliga sjukvården finansierar och reglerar antalet utbildningsplatser på universitetet baserat på vilket behov av arbetsterapeuter man tror sig behöva under en treårsperiod.

Vi söker nya medarbetare

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Två enhetschefer – gemensamt ledarskap

Område 3, Arbetsterapi och Fysioterapi, Högsbo sjukhus

Tillsvidare. Heltid. Tillträde 2015-01-01.

Ref.nr: 2014/3054

Upplysningar: Verksamhetschef Eva Beckung, tfn 031-343 13 64 eller tfn 0705 95 65 31.

Sista ansökningsdag: 2014-09-30.

www.vgregion.se/jobb

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Förbundet
Sveriges Arbetsterapeuter

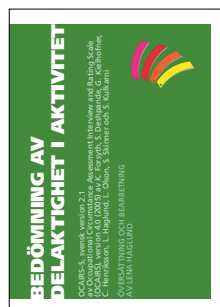
Bedömning av delaktighet i aktivitet (OCAIRS-S)

– ny version i FSAs förlag

OCAIRS-S, svensk översättning och bearbetning av Occupational Circumstance Assessment Interview and Rating Scale.

Översatt/bearbetad av: Lena Haglund, docent i arbetsterapi.

OCAIRS-S är ett semistrukturerat instrument med MOHO som teoretisk grund. Det ger arbetsterapeuten stöd i att systematiskt samla, rapportera och analysera information om en persons aktivitetssituation och delaktighet i det dagliga livet.

Denna nya version har främst genomgått layoutmässiga ändringar och tidigare svenska förkortning "BDA" har ersatts med "OCAIRS-S".

Medlemspris: 275 kr

FSAstud-pris: 220 kr

inkl. moms och porto

Beställ på fsa.se/forlag

Sök anslag för forskning hos Reumatikerfonden

om du vill forska inom reumatologi/rörelseorganens sjukdomar.

Din ansökan skall vara inne senast 30 september 2014.

Vi ser positivt på projekt med forskningspartner – läs mer på forskningspartner.se

Läs mer på vår hemsida: www.reumatikerforbundet.org/forskning

Reumatikerförbundet

STROKEFORSKNING? SÖK BIDRAG!

STROKE-Riksförbundet
delar ut forskningsanslag
vid höstutdelningen.

Tel: 08 721 88 20 info@strokeforbundet.se

Projekt som prioriteras är de som berör den patientnära forskningen inom omvårdnad och rehabilitering. Information finns på www.strokeforbundet.se under menyn Forskning.

**SISTA ANSÖKNINGSDAG
15 OKTOBER 2014**

En bok för alla med intresse för aktiviteters betydelse

Boken *ValMO-modellen. Ett redskap för aktivitetsbaserad arbetsterapi* av Lena-Karin Erlandsson och Dennis Persson är en nätt bok som inbjuder till läsning. Den är välskriven, lättläst och passar alla med intresse för människors aktiviteter och relationen mellan aktivitet och hälsa. I synnerhet bör arbetsterapeuter och arbetsterapeutstudenter läsa boken då den har tydligt aktivitetsfokus och förmedlar vikten av att arbetsterapeuter också har det.

Det lilla formatet och läsbarheten till trots är det ingen lättviktare innehållsmässigt. Tvärtom visar författarna på komplexiteten i vardagens aktiviteter och betydelsen av meningsfullhet i dem, utan att tappa kopplingen till yrkesverksamma arbetsterapeuters vardag. Det är ofta tänkvärt. Till sin hjälp använder de sig delvis av en dialog med den fiktive arbetsterapeuten Johan. Detta grepp skulle kunnat

bli fånigt men fungerar bra, känns äkta, och bidrar till att sammanföra teori och praktik.

Boken består av två delar där den första presenterar själva modellen. I den andra delen lyfter författarna betydelsen av aktiviteter till global nivå och hållbar utveckling. De för in en ekologisk dimension och beskriver ekoetiska aktiviteter (så kallade ecopations). Dessa relateras till välbefinnande och författarna argumenterar för att införlivandet av ekoetiska aktiviteter också kan leda till ökat välmående för individen. Detta är spännande, högst aktuellt för alla och synnerligen relevant för arbetsterapeuter!

Finns det då inget negativt med boken? Nej, egentligen inte. Författarna kunde ha varit frikostigare med referenser. Modellen är också tydligt forskningsbaserad och jag saknar hänvisning till den samlade kunskapsbasen, vilket

VALMO-MODELLEN. ETT REDSKAP FÖR AKTIVITETSBASERAD ARBETSTERAPI

Lena-Karin Erlandsson
och Dennis Persson

Studentlitteratur

skulle underlätta för den som vill fördjupa sig ytterligare.

Sammanfattningsvis är boken och dess båda delar väl värda att läsa och reflektera över.

PETRA WAGMAN
Fil. Dr, leg. arbetsterapeut

Med fokus på social fobi

● I boken berättar Anna Kåver bland annat om vad social ångest (tidigare kallat social fobi) är, varför man drabbas och om hur KBT-behandlingar, både individuellt och i grupp, går till.

Författaren vill även bidra med att öka toleransen, både i och utanför den psykiatriska världen, för människors olikheter när det gäller sociala relationer och hur vi förhåller oss i sociala sammanhang.

Författaren vill även bidra med att öka toleransen

SOCIAL ÅNGEST – ATT KÄNNA SIG GRANSKAD OCH BORTGJORD

Anna Kåver
Natur & Kultur

Ett gott liv trots smärta

● Boken vänder sig främst till personer som lever med smärta och som vill veta vad de kan göra för att få en bättre tillvaro och leva ett aktivt och meningsfullt liv, även om smärtan inte försvinner. Men författarens intention är även att personer som möter människor med långvarig smärta i sitt jobb ska ha nytta av boken. Grunden för övningarna i boken är Acceptance and Commitment Therapy, ACT.

ATT LEVA MED SMÄRTA – ACT SOM LIVSSTRATEGI

Rikard Wicksell
Natur & Kultur

Sugen på skidåkning?

Du som är medlem i FSA har möjlighet att hyra en av våra lägenheter i fjällbyn Klövsjö till ett förmånligt pris.

Bokning av de mest populära veckorna, vecka 52–16, sker via utlottning. Lottning innebär fortfarande en kostnad, men ger alla samma chans att få en vecka. För att vara med i lottningen besök www.fsa.se/klovsjo och anmäl ditt intresse senast den 22 oktober. Lottningen sker

tisdagen den 28 oktober. På webben hittar du även mer information om Klövsjö, priser, lägenheterna, avbeställningsregler etc.

Frågor? Kontakta Tina Danielsson på tina.danielsson@fsa.se eller 08-466 24 49.

Föbundet
Sveriges Arbetsterapeuter

Magnus Bergman, 43 år, studerar 4:e terminen arbetsterapeutprogrammet på **Linköpings universitet**, med funktionshinderstöd på grund av långvarig smärta.

”Kan andra så kan jag, fast på mitt sätt ”

Jag har alltid drivit framåt i full fart, både på gott och ont. Jag körde truck i tolv år och min rygg blev katastrofalt dålig och sjukskrivning blev ett faktum. Med ständig smärta så vet jag i alla fall var jag har min rygg. Men visst har det varit en lång resa att ta sig tillbaka och jag är överlycklig att jag kommit så långt som jag gjort. Det gick så långt att smärtan tog överhand och jag fick permanent sjukersättning. Jag har aldrig velat visa att jag har ont och inte kan göra saker på grund av smärtan, det har gjort att rehabiliteringen gått bakåt och jag har fått börja om och blivit sämre i ryggen. Att ta sig ur denna sjukersättning var inte lätt, men det gick fort när allt ställdes på sin spets. Det blev en kaosartad utförsäkring av Försäkringskassan: ingen inkomst, arbetsoförmögen vid detta tillfälle och en stor återbetalningsräkning. Man känner sig oerhört utsatt och skör när man blir utförsäkrad på fel grunder. Men skam den som ger sig, Försäkringskassan ändrade sig. Jag satsade allt och anlidade en jurist och det blev ett lyckodrag. Men efter denna behandling och förnedring kände jag att ”jag ska klara mig själv” – jag ville inte tillbaka till sjukersättning.

Men utförsäkringen är bland det bästa som hänt mig. Jag fick verkligen ta tag i mitt liv och nu var det på allvar. Jag tränade både huvud och kropp i mängder under flera år. I dag kan jag känna mig otroligt fri, trots min smärta.

Jag fick idén att läsa till arbetsterapeut redan 2005, men då var det bara en dröm, men drömmar ska uppfyllas, tycker jag. Arbetsterapeutprogrammet är ett oerhört stort steg i min utveckling och är enormt kompetensutvecklande. Det jag lär mig på

utbildningen har jag mycket stor nytta av i min framtid.

Något jag lagt märke till är att det behövs kompetensutveckling hos många arbetsterapeuter. Jag har träffat fantastiska arbetsterapeuter som har bra bemötande och handlingsförmåga, men det finns även de som skulle behöva tro på sig själva och våga utföra sin profession på ett bättre sätt.

Jag har erfarenhet av improvisationsteater under många år och improvisationen har gett mig oerhört mycket stöd i min utveckling som människa och framför allt i mitt arbete som skötare på intensivpsykia-

trin och i min rehabilitering med ryggen. I improvisationen tar man bort spärrar, man lär sig våga och man litar på sig själv. Jag har många tankar om detta och jag vill göra arbetsterapeuters fantastiska profession ännu bättre i både bemötande och utförande, detta genom att sammanfläta improvisationen med arbetsterapin. Jag startar mitt utvecklingsarbete hösten 2014 med att ha en improvisationskurs för studenter på universitetet. Vi får se om vi ses på Arbetsterapiforum i Göteborg 2015 med mina idéer och visioner, vem vet?

MAGNUS BERGMAN
T4, Linköpings universitet

FOTO: JOHAN LÖNNQVIST

Magnus Bergman har under många år ägnat sig åt improvisationsteater och tycker att arbetsterapeuter har mycket att lära av teatern.

fakta om 3 facklig aktivitet

Förtroendevald

Som förtroendevald har du dina arbetskamraters förtroende att företräda dem. Din uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen och företräda dem i fackliga frågor. Exempelvis kan det handla om att delta i samverkansorgan, att bevaka organisationsförändringar eller att genomföra överläggningar i samband med lönerevisioner. Du är dessutom en naturlig och viktig samtalspartner för din arbetsgivare.

Utbildningar

FSAs fackliga företrädare utbildas kontinuerligt för att på bästa sätt kunna fullgöra sina uppdrag. Utbildningarna genomförs på både lokal och central nivå i förbundet. Utbildningstillfällen som arrangeras av FSA centralt vänder sig till kretsordförande, lokala ombudsmän, kretskommunikatörer och kvalitetsombud. Övriga företrädare utbildas på lokal nivå och då är det kretsarna som initierar och genomför facklig utbildning.

Introduktionskurs

FSAs fackliga introduktionskurs på webben är öppen för alla som har förtroendeuppdrag för FSA. Likaså kan alla medlemmar som är intresserade av fackliga frågor gå den. Kursen ger bland annat grundläggande förhandlingskunskap i medbestämmande, rekrytering och anställning, arbetsmiljö, varsel och lagen om anställningsskydd (LAS). Du hittar en länk till kursanmälan på fsa.se under *Ny som förtroendevald*.

"Kul, inspirerande och lärorikt"

– Fackets viktigaste uppgift är att se till att vi syns, att vi lyfter arbetsterapins roll i vårdkedjan och tydliggör att vi gör skillnad.

Det säger Anki Sahlström som är fackligt aktiv i Värmlandskretsen.

Text: Katja Alexanderson Illustration: Helena Lunding Hultqvist

De senaste åren har aktiviteten i FSAs Värmlandskrets ökat ordentligt. En av alla som bidragit till det är Anki Sahlström, som är lokal ombudsman för landstingsanställda och medlem i kretsstyrelsen.

– Numera är alla poster i kretsstyrelsen tillsatta, vi har flera arbetsplatsombud och en lönestrategisk grupp. Vi träffas regelbundet.

Annat var det när Anki blev lokal ombudsman 2011, då hade posten stått tom i många år. Sedan 2012 har kretsen även en ombudsman på den kommunala sidan.

– Jag tycker att jag gör skillnad, vi har bättre samverkan. Det har hänt jättemycket på tre år. Vi har en tydligare dialog med arbetsgivaren och större förståelse för varandra.

Men det finns så klart saker kvar att göra. Och dit hör bättre löneutveckling för arbetsterapeuter, större möjligheter att påverka sin egen lön och bättre lönesamtal.

– Känslan är att lönen redan är satt vid det lönesättande samtalet. Jag vet ingen som har fått mer än vad som står på chefens papper. Jag vill se individuell

Vill du engagera dig fackligt?

Är du intresserad av att börja engagera dig fackligt? Börja med att kontakta din kretsstyrelse eller ditt arbetsplatsombud så berättar de mera. Kontaktuppgifter till kretsen hittar du på www.fsa.se/kontakt.

Anki Sahlström är fackligt aktiv i Värmlandskretsen.

löneshöjning. Att min chef kan säga att "du får den här lönen därför att ...", och inte för att "du ska ligga där", eller ännu värre "jag hade gett dig mer om jag kunnat".

Anki tror att ett sätt att nå dit är bättre och obligatorisk utbildning för chefer, och att verksamhetschefer är representerade i löneöverläggningarna i landstinget. I dag är enbart HR-strategier med från arbetsgiversidan. Hon tycker även att arbetsterapeuterna själva har ett ansvar att tala för sin sak.

– Vi måste bli bättre på att vid medarbetarsamtal och lönesamtal ge vår chef underlag på vad vi gör för verksamheten och för verksamhetens mål.

Som lokal ombudsman deltar Anki Sahlström även i MBL-förhandlingar om till exempel organisationsförändringar.

– När jag kommer till en förhandling vet jag vad berörda medlemmar vill. Om jag har

haft möjlighet har jag åkt och besökt arbetsplatsen. Det händer att jag får frågan om varför FSA lägger sig i att det till exempel ska tas bort en underskötersketjänst, men påverkar det arbetsterapeuternas arbete på den berörda arbetsplatsen indirekt, så är det förstås viktigt att vi tar del av processen och får med våra synpunkter i protokollet.

Mestadels tycker hon att det fackliga arbetet är väldigt roligt.

– Men neddragningar av tjänster är tufft. Framför allt när jag vet att det borde finnas jobb för arbetsterapeuter och att de som är kvar får mer att göra.

Sedan hon bytte tjänst för ett halvår sedan har Anki dragit ner lite på det fackliga engagemanget, eftersom hon är ensam arbetsterapeut på sin arbetsplats och inte kan vara borta så mycket. Numera lägger hon kanske två timmar i veckan,

mot en dag tidigare. Men då satt hon även med i divisions-samråd och i Sacorådet. Hon har även varit lokalfackligt aktiv på sjukhuset i Arvika.

– Att vara fackligt aktiv är väldigt kul, inspirerande och lärorikt, och man träffar många människor. Sedan är det jätteroligt att ha så många medlemmar som engagerar sig i Värmland. Så det är inte jag som är FSA i Värmland, utan det är vi!

För den som är nyfiken på att börja engagera sig fackligt tipsar Anki Sahlström om att delta i ett samverkansmöte, helst så nära verksamheten som möjligt.

Värmlandskretsen skickar ett välkomstbrev till alla sina nya medlemmar där man bjuds in till ett styrelsemöte för att träffa styrelsen och få information om vad FSA lokalt gör för sina medlemmar.

– Och våga ställ frågor, det finns inga dumma frågor. För i början är det många konstiga ord och begrepp man måste lära sig och förstå.

"Det ska inte kännas som ett ok att vara fackligt för-troendevald."

Ett annat råd är att bygga upp ett nätverk med andra FSA-representanter och personer från andra förbund så att man kan bolla kniviga frågor med dem. Sedan understryker hon att man ska ta uppdraget för att man själv verkligen vill och är intresserad, inte för att vara schyst mot kollegerna.

– Det ska inte kännas som ett ok att vara fackligt för-troendevald.

Själv kan hon inte tänka sig att sluta engagera sig.

– Så länge jag får förtroendet kommer jag att vara fackligt aktiv under lång tid av min yrkeskarriär. ▀

Vilken fråga tycker du är viktigast att facket driver?

Inga-Marie Helmert, Karlshamn

– Bra lön och lön efter ansvar. Löneutvecklingen för oss som jobbat länge har inte alls utvecklats med högre krav och kunskapsutveckling – vi har inte fått det lyft som vi borde få.

Ulrika Manning, Huddinge

– Att visa på effekterna av arbetsterapi, både för klienterna men även samhällsekonomiskt. Samhället förändras och vi behöver följa med och synas.

Joanna Nilsson Waligora

– En av de viktigaste frågorna facket kan jobba med är att belysa och sprida information om arbetsterapeuters kompetens och nytta inom olika verksamheter.

FOTO: KATJA ALEXANDERSON

Studentfrågor i fokus för Vera

Fyra snabba frågor till **Vera Songer**, ny studentombudsman på FSA.

**Grattis till nya jobbet!
Hur känns det?**

– Det känns väldigt bra och spännande att ha fått ett varierande jobb där jag får resa mycket.

Vad ska du göra?

– Jag kommer att åka till de olika lärosätena och informera nyantagna studenter om FSAs verksamhet, och rekrytera nya medlemmar. En annan del är att informera studenter som är på väg ut i arbetslivet. Däremellan kommer jag att fungera som handläggare och bollplank för FSAs studs centrala styrelse.

Vad har du gjort tidigare?

– De två senaste åren har jag

varit förtroendevald på heltid för Mälardalens studentkår. Först som vice ordförande, sedan som ordförande, så jag är väl bekant med högskolesektorn och vet hur den fungerar. Dessförinnan läste jag ett kandidatprogram i språk och humaniora med kommunikationsinriktning.

Berätta lite om dig själv ...

– Jag kommer från Västerås och är nyinflyttad till Stockholm. Och jag gillar loppisar och second hand. Jag tittar gärna på kläder och skor, men även porslin och retrogrejor. Fast man kan ju inte köpa hur mycket som helst, jag har ingenstans att ställa det.

Glöm inte att söka FSAs stipendier

Stipendierna ska användas till utvecklingsarbete och/eller forskning som bidrar till utveckling av arbetsterapi.

Stipendiesumman år 2014 är max 100 000 kr. Pengarna fördelas till mindre projekt, initierande av projekt eller till avgränsad del av projekt. Ansökningshandlingar samt fondens stadga, finns på fsa.se/stipendiefonden eller hos fondens sekreterare, Wivi-Anne Nordmark, wivi-anne.nordmark@fsa.se, 08-466 24 46.

Handlingarna ska vara FSA tillhanda senast den 24 oktober 2014. Sänd din ansökan till Stipendiefonden, FSA, Box 760, 131 24 Nacka. Vi tar bara emot ansökningar per post.

Du som ansöker om medel kommer att få besked innan årets slut.

Beställningsdags

Den 19 september är sista dagen att beställa material inför Arbetsterapins dag den 16 oktober. Beställ på fsa.se/arbetsterapinsdag.

Kandidera till kvalitetsutmärkelsen

Nu är det dags att söka FSAs kvalitetsutmärkelse som delas ut till den verksamhet som har den bästa kvaliteten utifrån FSAs kvalitetsindikatorer. Utmärkelsen kan sökas i olika kategorier och delas ut i samband med Arbetsterapiforum 2015.

Du/ni som vill kandidera hittar anvisningar och ansökningshandlingar på FSAs webbplats, fsa.se/kvalitetsutmärkelse.

Frågor besvaras av Christina Lundqvist på christina.lundqvist@fsa.se eller 08-466 24 94.

Isabelle fick projektpengar av FSA

2011 fick **Isabelle Ottenvall Hammar** 15 000 kr ur FSAs stipendiefond för projektet "Äldre personers erfarenheter av självbestämmande ur ett livsperspektiv."

Berätta lite om din forskning!

– Jag studerar hemmaboende äldre personer som är i början av att utveckla ett hjälpbehov, kopplat till självbestämmande. Studier har visat att äldres självbestämmande inte alltid respekteras inom hälso- och sjukvården, så vi ville fånga de äldre personernas egna erfarenheter. Vi gjorde kvalitativa intervjuer med 11 personer i åldrarna 84–95 år och analyserade med grounded theory.

Vad kom ni fram till?

– För de äldre personerna

skiftade det mellan att kunna styra själv till att den äldre kroppen eller andra personer tog över och styrde. Det hängde samman med vilken aktivitet som utfördes, men berodde även på vem som hjälpte till. Personkemin är väldigt viktig. Även hur mycket hjälp som behövdes påverkade upplevelsen av självbestämmande.

Isabelle Ottenvall Hammar påpekar att känslan av självbestämmande inte är statisk, utan att den varierar. Hon anser att hälso- och sjukvården måste arbeta mer aktivt med själv-

bestämmande, framför allt för personer som håller på att utveckla ett hjälpbehov.

– Ett sätt kan vara att använda sig av ett personcentrerat förhållningssätt. Med ett personcentrerat förhållningssätt sätts personens egna önskemål i första hand, vilket är viktigt. Detta kan i sin tur öppna upp för dialog och diskussioner mellan de involverande parterna.

Studien, som är en del av ett större forskningsarbete, har presenterats både på At-forum och den 22:a Nordiska kongressen i gerontologi och en artikel väntar på publicering.

Vad använde du stipendiepengarna till?

– 2 000 kronor gick till en

tilläggsansökan till den regionala etikprövningsnämnden. Och så kunde jag få sammanhängande tid till att intervjuar, transkribera och analysera intervjuer – det var väldigt värdefullt. Jag vill varmt rekommendera alla som gör en studie eller någon form av utvecklingsarbete att söka stipendiepengar.

Isabelle Ottenvall Hammar

KATJA ALEXANDERSON

Gör du träningsprogram? Saknar du ett bra verktyg?

Gör som 19.000 av dina kollegor, få dagligen fördelarna av ett verktyg som är lätt att använda och lätt att tycka om.

Med ExorLive ger du träningsprogram på mail, utskrift eller i träningsapp.

Enkelt och lätt!

Prova själv i 1 månad, gratis och oförpliktande.
(Ingen installation, du är igång på några få minuter)

exorlive.com/prova

Din kampanjkod: **SEJDD**

KALENDARIUM

Du hittar mer information och anmäler dig på fsa.se/kalendarium. Anmälan är bindande och principen först till kvarn gäller. Har du frågor, kontakta kursadministratör Elin Westerberg på kurser@fsa.se.

- 22–23 sep** **Kvalitetsombudskonferens**, Stockholm
Särskild inbjudan har skickats till alla kvalitetsombud.
- 23 sep** **Akademikerkompetens**, Linköping
- 29 sep** **Nätverksträff för arbetsterapeuter som träffar barn och ungdomar med neuro-psykiatriska svårigheter**, Stockholm
Sista anmälningdag: 12 september
- 8–10 okt** **The Tree Theme Method–TTM**, Stockholm
3–4 nov
Sista anmälningdag: 24 september
- 9 okt** **Akademikerkompetens**, Eskilstuna
- Ny som chef**, Malmö
- Konsten att ta betalt**, Malmö
- 14 okt** **Akademikerkompetens**, Malmö
- 15–16 okt** **MOHO med MOHOST-S och OCARIS-S alternativt ACIS-S**, Stockholm
Sista anmälningdag: 1 oktober
- 17 okt** **Chefsfredag**, Malmö
Sista anmälningdag: 3 oktober
- 22 okt** **Ny som chef**, Göteborg
- Konsten att ta betalt**, Göteborg
- 22–23 okt** **Gilla jobbet**, Stockholm
- 24 okt** **Nätverksträff för arbetsterapeuter som arbetar i skolan**, Stockholm
Sista anmälningdag: 9 oktober
- Chefsfredag**, Jönköping
Sista anmälningdag: 10 oktober

- 5 nov** **Ny som chef**, Skövde
- Konsten att ta betalt**, Skövde
- 7 nov** **Chefsfredag**, Gävle
Sista anmälningdag: 24 oktober
- 11 nov** **Akademikerkompetens**, Uppsala
- Suntarbetslivs inspirationsmöte**, Stockholm
Sista anmälningdag: 10 oktober
- 12 nov** **Ny som chef**, Stockholm
- 13 nov** **Ny som chef**, Stockholm
- Konsten att ta betalt**, Stockholm
- 17–19 nov** **Assisting Hand Assessment – AHA**, Stockholm
Sista anmälningdag: 3 nov
- 20 nov** **Akademikerkompetens**, Göteborg
- Ny som chef**, Stockholm
- 26 nov** **Suntarbetslivs inspirationsmöte**, Göteborg
Sista anmälningdag: 27 oktober.
- 4 dec** **Dialog om arbetsförmåga – DOA**, Stockholm
Sista anmälningdag: 19 november
- 8 dec** **Nätverksträff, Nationella vårdprogrammet för Cancerrehabilitering och Nationella riktlinjer för Palliativ vård**, Stockholm
Sista anmälningdag: 17 november
- 9 dec** **Uppstart av nätverk för arbetsterapeuter som arbetar med kronisk obstruktiv lungsjukdom**, Stockholm
Sista anmälningdag: 17 november

Gunnel Eriksson Utbildning

Inbjuder till
grundkurs samt fördjupningskurs i

Kognitiv rehabilitering arbetsterapi/sjukgymnastik med neuropsykologiskt perspektiv

4-dagars Grundkurs:

Stockholm: 21-24 oktober 2014
Göteborg: 24-27 november 2014
Kursavgift: 8.900 kr

3-dagars Fördjupningskurs:

Sundsvall: 20-22 januari 2015
Kursavgift: 6.600 kr

1-dagskurs för rehabpersonal, usk, ssk, personliga ass,
kuratorer, läkare m.fl. Kontakta mig för offert.

Information och anmälan: www.geu.se, gunnel@geu.se,
0708-923901. OK att prel.anmäla sig tills man fått besked.
Anmälan är bindande 1 månad före kursstart.

Vill du
annonsera här?

Produktannonser

Lars-Göran Fransson
larsgoran.fransson@swipnet.se
08 640 12 20

Övriga annonser

Tina Danielsson
tina.danielsson@fsa.se
08 466 24 49

Annonsformat och priser

www.fsa.se/annonsera

nästa
NUMMER
utkommer den
16 oktober

Magisterprogrammet i bildterapi, 60hp

Ansökan 15/10 2014. Kursstart 19/1 2015.

Medicinska fakulteten
Enheten för arbetsterapi
www.umu.se/utbildningar

Basutbildning i handrehabilitering

När: 17-19 november 2014

Plats: Dalheimers Hus, Slottsskogsgatan 12 Göteborg

Pris: 4 600 kr ex moms. I priset ingår kursmaterial.
Förmiddag - och eftermiddagsfika, lunch.

Innehåll:

Kursen vänder sig till dig som vill ha en grundläggande utbildning i handrehabilitering. Kursen innehåller såväl teori som praktiska moment.

Föreläsare:

Ingrid Jönsson, leg arbetsterapeut
Mattias Unander Ortoped Hallands Sjukhus

Sista anmälningsdag: 17 oktober

Info: Victoria Jönsson Lyra Rehab 0700-907292
Victoria.jonsson@lyrarehab.se

ORFIT SPLINTING WORKSHOP 4 NOV & 5 NOV 2014

med Evelyne Janssens,
produktspecialist, ORFIT Industries

4 NOV BASIC SPLINTING
5 NOV ADVANCED SPLINTING

Plats: Salagatan 16 A, 1 tr, Uppsala
Anmälan: WWW.OSSUR.SE/ORFIT

ÖSSUR NORDIC
tel: 018-18 22 00
info@ossur.com

Arbetsterapeuten

Vad vill du läsa om i din medlemstidning?

Hjälp oss göra Arbetsterapeuten så
intressant och angelägen som möjligt. Hör av
dig till chefredaktör Katja Alexanderson
på katja.alexanderson@fsa.se.

Vi hjälper dig
med utprovning!
Ring oss:
0240-101 02

Bidette R3. Enkel, ren och supermodern.

När vi utvecklade Bidette R3 anpassade vi den för dagens behov. Vi använde oss av modern teknik som gjorde det möjligt för oss att skapa världens bästa Bidette. Resultatet blev en lättanvänd och väldesignad bidétillsats för personer som behöver hjälp med intimhygien vid toalettbesök.

Vi bygger
framtidens
badrum.

100% ren

Den rengörande duschstrålen kommer underifrån och går fram och tillbaka vilket gör att du blir 100% ren.

Skyddat duschmunstycke

Duschmunstycket ligger alltid skyddat mot smuts då det inte används.

Lätt att använda

Enkel, lätt och pedagogisk att använda, tack vare de genomtänkta handreglagen.